

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

8^E JAARGANG

WOENSDAG 18 APRIL 1923

No. 381

INHOUD

DE OVERHEID ALS BANKIER door <i>Mr. Dr. J. P. van Tienhoven</i>	Blz. 346
Gevaarlijk Spel door <i>Mr. H. s' Jacob</i>	348
Rubber in 1922	349
„Verplichte” Trustactes niet noodzakelijk? door <i>Mr. Jos. J. A. Gilissen</i>	350
De Steenindustrie II door <i>M. J. van Löben Sels</i>	351
Een beweerde Anomalie in het Nederlandsche Muntwezen door <i>Dr. C. Hoitsema</i>	354
AANTEEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	354
Eenige punten uit de ontwikkeling der nieuwe economische politiek van Rusland (buitenlandsche handel en betalingsverkeer)	355
Chronologisch overzicht van de verlagingen, welke de tarieven voor het vervoer van goederen over de Nederlandsche Spoorwegen sinds Juni 1921 hebben ondergaan II	358
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	360
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Maart 1923	360
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	360
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	361—367
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*

Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

17 APRIL 1923.

De geldmarkt was ook deze week weder zeer slecht voorzien van middelen. De vraag naar geld voor particulier disconto bleef sterk aanhouden en werd in den loop der week eerder grooter, zoodat de rente regelmatig verder opliep en ten slotte op $3\frac{1}{2}$ à $3\frac{3}{4}$ pCt. kwam. Call geld was nagenoeg niet voorhanden. Alleen de prolongatienoteering onderging geen verandering. In de bescheiden vraag werd regelmatig voorzien tot $3\frac{1}{4}$ pCt. De gebruikelijke geldvraag voor den Meitermijn schijnt, zooals dit in de laatste jaren reeds herhaaldelijk voorkwam, reeds vroeg op te treden; wellicht, dat de werkelijke betaaldag bij de maandswisseling ten slotte een vlotter verloop heeft en de geldvraag dan minder groot blijkt te zijn dan verwacht zou kunnen worden uit de omvangrijke vraag, die nu reeds optreedt.

De Minister van Financiën stelt de inschrijving open tot het bekomen van schatkistpapier op Donderdag 19 April a.s. Aangemoedigd door het succes van de inschrijving in het begin der maand, wordt nu, behalve de gebruikelijke 3- en 6-maandspromessen en

jaarbiljetten, opnieuw een post $4\frac{1}{2}$ percentsbiljetten met een looptijd van ruim 5 jaar aangeboden. In verband met de veel stijvere geldmarkt wordt echter vooral voor de promessen een belangrijk hooger percentage verwacht dan de vorige maal.

* * *

Op den heden verschenen weekstaat van de Nederlandsche Bank vertoont de post binnenlandsche wissels een vermeerdering van *f* 9.6 miljoen, welke voor een goed deel voor rekening van den Staat komt; het totaal der rechtstreeks bij de bank geplaatste schatkistpromessen nam in de afgelopen week van *f* 17 tot *f* 22 miljoen toe. De beleeningen geven per saldo een vermindering te zien. De stijging der goederenbeleeningen bleef *f* 3,3 miljoen bij de daling der effectenbeleeningen ten achter. De afnemijng van dezen post komt overigens geheel voor rekening van de hoofdbank.

Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met *f* 3,5 miljoen, de zilvervoorraad blijkt met *f* 4,7 miljoen te zijn toegenomen; de post papier op het buitenland vertoont een daling van *f* 12.9 miljoen. Uit het feit, dat de diverse rekeningen onder het actief tegelijkertijd slechts met *f* 2.5 miljoen toenamen, mag men opmaken, dat de bank ook deze week weder voor een vrij belangrijk bedrag aan dollars moet hebben gerealiseerd.

De biljettencirculatie daalde met *f* 4.3 miljoen; de rekening-courant-saldi liepen *f* 2.9 miljoen terug.

* * *

De wisselmarkt was deze week zeer rustig en vrijwel zonder verandering. Een lichte neiging tot oploopen van den dollarkoers werd door vrij flinke afgiften van de circulatiebank tegengehouden.

LONDEN, 14 APRIL 1923.

Hoewel de sterke vraag naar kort crediet aangehouden heeft, werd de markt toch eenigszins verlicht door aankopen van April-, Mei- en Juni-schatkistwissels van speciale zijde; de groote schuld aan de Bank kon afbetaald worden, doch de naaste toekomst is toch nog onzeker. Daggeld bereikte $2\frac{1}{4}$ pCt., doch schommelde meestentijds tusschen 2 en $2\frac{1}{2}$ pCt.; saldo's werden 's middags à $1\frac{1}{2}$ pCt. gelaten. Zevendaagsch geld bleef $1\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ pCt. De discontomarkt leed onder uiterst gering aanbod van wissels.

Schatkistwissels 3 mnds. $1\frac{15}{16}$ —2 pCt.; 2-mnds. prima bankaccept $2\frac{1}{16}$ — $2\frac{1}{8}$ pCt.; 3-mnds. id. $2\frac{3}{8}$ — $3\frac{1}{16}$ pCt.; 4-mnds. idem $2\frac{1}{4}$ — $5\frac{1}{16}$ pCt.; 6-mnds. idem $2\frac{5}{16}$ — $\frac{3}{8}$ pCt.

DE OVERHEID ALS BANKIER.

De krachtige ontwikkeling van den postcheque- en girodienst trekt steeds meer de aandacht en geeft aanleiding tot het stellen van verschillende vragen.

Op 16 Januari 1918 met 4000 rekeningen geopend, kon dit Staatsbedrijf op ultimo December

1918	13.720
1919	21.824
1920	32.582
1921	55.410
1922	86.885

rekeninghouders tot zijne clientèle rekenen.

De omzet steeg van ruim één tot ruim tien miljard gulden, het totaal bedrag der deposito's tot ruim f 207.000.000,—.

Wat is de invloed van deze overheidsbemoeiing op het Staatsbudget? Is zij rechtstreeks loonend of niet? Zal zij de kosten der staatshuishouding verminderen, of indirect medewerken tot verhooging der belastingen?

Dreigt uit de opéénhooping van korte deposito's in handen der overheid geen gevaar voor een verkapté inflatie? Onttrekt dit instituut de contróle over de geldmarkt niet steeds meer aan de Nederlandsche Bank, aan welke instelling die contróle, naar de oude, beproefde economische wetten, in het algemeen belang gelaten moet worden?

Schuilt geen gevaar in de herbelegging dier enorme bedragen, een punt, waarop het risico van ieder bankbedrijf ten slotte terug te brengen is?

Doet de overheid geen onjuiste en gevaarlijke concurrentie aan het particuliere bankbedrijf?

Elk dezer vraagpunten is reeds herhaaldelijk onderwerp van discussie geweest; in den laatsten tijd zelfs in sterke mate.

Het wil mij echter voorkomen, dat zulke incidenteele beschouwingen, hoe waardevol ook op zichzelf, uit den aard te éénzijdig zijn en aan het hart der quaestie voorbijgaan, dat daarin de critiek te zeer op den voorgrond treedt, ja dikwijls tot miskennis voert, en men op die wijze geen sleutel voor de oplossing vindt.

Het zij mij daarom vergund enkele algemeene beschouwingen te leveren, die bij de beantwoording van bovenstaande vragen eene mijns inziens primaire beteekenis hebben.

Tot voor korten tijd was Nederland op het gebied van het geldverkeer en op de daarmee samenhangende terreinen een achterlijk land.

Het geld functioneerde ten onzent allerminst economisch, het verkeer met de banken, tot uitdrukking gebracht in het aantal rekeninghouders, was beperkt. Bankpapier als voornaamste betalingsmiddel, belegging van de geringste bedragen in effecten, plaatsing van gelden in de zonder veel nuttig effect werkende prolongatiemarkt, waren evenzoo vele uitingen van een weinig intensief financieel leven.

Het ontbreken van een wet, die aan de cheque eene behoorlijk geregelde rechtspositie verschafte, was goeddeels schuld aan dezen achterlijken toestand. Het strekt misschien niet tot eer van onze bankwereld, dat zij den wetgever niet met alle middelen tot het regelen van deze betrekkelijk eenvoudige materie bracht. Doch stellig werd zij ten deze beïnvloed door een gevoel van onmacht. Immers, zelfs gesteund door eene moderne cheque-wet, mocht zij er terecht aan wanhopen, den doorsnede-Nederlander tot een actiever bankverkeer op te voeren.

Inmiddels kan men thans van het gepleegde verzuim voordeel trekken.

Wanneer men nagaat, dat het betalingsverkeer zich op het bankbiljet, den incassowissel, de cheque en het giraalgeld baseert, dan komt men tevens tot de slotsom, dat aan het laatstgenoemde verreweg de voorkeur is te schenken.

Het bankbiljet zal hier te lande, evenals elders, zijn eigen functie zonder meer behouden.

De incassowissel evenzeer. Immers hij bevat een opdracht tot betaling, die van den crediteur uitgaat. De latente afkeer tot het doen van betalingen, die een groot gedeelte der debiteuren kenmerkt, waarborgt den incassowissel in het betalingsverkeer een eigen en blijvende plaats.

De betalingsopdrachten, in cheque of girobiljet belichaamd, gaan echter van den debiteur uit, die er prijs op stelt zijn schuld uit eigen beweging te voldoen. Zij vormen de goedkoopste betalingsmiddelen en daar zij het onderhouden van creditsaldi, — waarvan het totaal in bevoegde handen der financiering van het bedrijfsleven ten goede komt —, noodig maken, zijn zij economisch van groot nut.

Doch tusschen cheque en girobiljet zelf kan de keuze evenmin moeilijk zijn. Het laatste vormt een gemakkelijker, goedkooper en veiliger betalingsmiddel.

Het giroverkeer kan echter eerst tot bloei geraken, wanneer het een voorwerp van overheidszorg is. De cheque is een zuiver individueel instrument, het girobiljet is eerst te gebruiken, indien ook de ontvanger der betaling eene rekening bij dezelfde instelling onderhoudt. Hoezeer de verschillende particuliere bankinstellingen er ook toe gebracht werden een tamelijk belangrijk eigen verrekeningsverkeer in het leven te roepen, haar terrein blijft beperkt. Slechts de Staat kan er in slagen een algemeen girobedrijf te vestigen¹⁾, omdat hij zulk een terrein bestrijkt en zoo veel materiaal uit eigen diensten aan zijn girobedrijf kan toevoeren, dat het succes a priori verzekerd is. Daarbij kan alleen de Staat door zijne beschikking over den postdienst het mechanisme perfectionneren.

Speciaal in Nederland is de inrichting van den postcheque- en girodienst een verdienstelijke daad geweest, logisch en vooruitstrevend.

Mits langs begrensde banen en volgens vaste beginselen geleid, zal deze instelling voor ons land en zijn bedrijfsleven een groote zegen zijn.

Laten wij thans echter dit gemaakte voorbehoud onder de oogen zien. Want waarlijk, de in hoofde dezes gesignaleerde bezwaren: exploitatieverlies, inflatiegevaar, beleggingsrisico en ondermijning van het bankwezen, zijn, wederom speciaal ten onzent, verre van denkbeeldig.

En daarom zij terstond het eenige juiste middel tot vermindering dier gevaren genoemd: *de Rijkspostcheque- en Girodienst moet geen rente vergoeden.*

Niet een matige rente, neen, geen rente.

En zulks als beginsel.

De instelling behoort tot doel te hebben: de vereenvoudiging en versnelling van het betalingsverkeer; de opvoeding van den Staatsburger tot economisch gebruik van het beschikbare kasgeld.

Men kan desnoods billijken, dat zij hem daartoe, althans aanvankelijk alle mogelijke faciliteiten aanbiedt: vrijdom van zegel en porti, gratis gebruik van andere staatsdiensten. Immers zonder die verregaande tegemoetkoming, die alleen de Staat althans schijnbaar ongestraft kan betoonen, zou zelfs die Staat ontdekken, dat zijne burgers zich in dit geval afzijdig zouden houden.

Maar het is principieel verkeerd, dat den burger in den vorm van rente eene belooning voor zijne medewerking wordt toegekend! Dit druischt in tegen alle beginselen, die op ieder ander terrein de verhouding tusschen Staat en ingezetenen beheerschen.

Die te vergaande tegemoetkoming moet eene andere oorzaak hebben en daarmee legt men den vinger op de wonde plek in de organisatie. De Staat heeft eene nevenbedoeling: hij wil op goedkoopere wijze aan kas-

¹⁾ Ik ben het dan ook allerminst eens met den inhoud van een artikel: „Is de exploitatie van den Postcheque- en Girodienst wel overéén te brengen met het Staatsdoel?“, van de hand van Mr. L. W. M. Overés, verschenen in „De Maasbode“ van 10 April.

geld komen, ter gemakkelijker financiering van zijn eigen, straks van talrijke andere, behoeften. En deze nevenbedoeling is ten sterkste te veroordeelen.

Gaan wij thans aan de hand van het vooropgestelde beginsel, dat het girogeld bij den Staat van renteloos moet zijn, kortelijks de opgesomde bezwaren na.

1. *Kostenvraagstuk.*

Over de rentabiliteit van den onderwerpelijsen tak van staatszorg is reeds het noodige gezegd en geschreven.

Maar zeker nog niet het laatste woord, indien men kennis neemt van de interessante beschouwingen, die door Mr. D. Crena de Iongh over „de Bedrijfsresultaten van den Postcheque- en Girodienst” in het nummer van 11 April der Economisch-Statistische Berichten worden geleverd.

De schrijver doet uitkomen, dat het directe exploitatieverlies van 1918—1921 f 713.467,62 bedroeg, terwijl op beleggingen f 1.383.819,06 verloren werd; dat het verlies voor 1923 op f 700.000 geraamd wordt, terwijl ook 1922 een aanzienlijk tekort gelaten zou hebben; dat echter de werkelijk geleden verliezen bij eene behoorlijke bankboekhouding veel grooter gebleken zouden zijn. Dit laatste wordt dan uitvoerig toegelicht.

Edoch, verwondering behoeven deze ongunstige resultaten niet te baren. Het is geene particuliere instelling mogelijk met een zuiver girobedrijf winst te behalen. Het aannemen van gelden in rekening-courant met rentevergoeding; het gedeeltelijk beleggen van die onmiddellijk opvraagbare gelden in prima, kortlopende vorderingen, die uiteraard niet aan waardevermindering onderhevig mogen zijn en dus slechts eene matige rente geven; het administreeeren van de talloze overboekingen op die rekeningen; daaruit is zelfs bij eene mechanisch geperfectioneerde organisatie geen winst te behalen.

Slechts het feit, dat de particuliere banken uit den aard van haar bedrijf tot het inrichten van een verrekenningsverkeer over *moesten* gaan, en dat die afdeling alimenteerend inwerkt op de andere branches van het bankbedrijf, verklaart het bestaan van giroafdeelingen bij die banken.

De Staat, wil hij zich niet op een geheel verkeerden weg begeven, kan in geen richting compensatie vinden voor de onkosten, die het giro hem noodzaakt te maken, anders dan in dat bedrijf zelf. Hij zal zich dus of behoorlijk moeten laten betalen voor zijne diensten of rentewinst moeten maken.

In de zitting der Tweede Kamer van 20 Maart l.l. kwam de Postcheque- en Girodienst ter sprake en maakte Minister van Swaay over de rentabiliteit van het bedrijf in verband met de rentevergoeding enkele opmerkingen, die niet den indruk geven, dat dit vraagstuk door de Regeering naar vaste beginselen beoordeeld wordt.

Daartegenover stelde de heer Van Gijn, dat de te behalen rentewinst hier niet op den voorgroend gesteld mag worden, dat het postgiro geen deposito-bank maar een verrekeningslichaam moet zijn, dat men voor het verrekenen moet laten betalen en de rentewinst als eene toevallige bate moet medenemen.

Ik meen, dat de Staat zijne betalingseischen op dit punt zeer bescheiden zal moeten houden, wil hij zijn dienst niet zien verlopen, en dat hij niet moet transigeeren met lagere of hogere rentevergoeding, daar het, gelijk door den Minister en Prof. van Gijn beiden toegegeven, toch onmogelijk is de resultante van de twee factoren: rente en totaalsaldo in hunne onderlinge beïnvloeding a priori uit te rekenen.

Op principieelen grond moet ook over de „particuliere” depositogelden geen rente vergoed worden; op practischen grond zou ik evenzeer tot dien maatregel durven adviseeren. Iedere particuliere bankinstelling toch zou haar girobedrijf geheel anders beoordeelen, indien het haar mogelijk ware renteloos giraalgeld te krijgen; ik meen, dat en de Minister en de

heer Van Gijn het effect dier renteloos saldi onderschatten. In ieder geval verkrijgt de Staat op dien grondslag de mogelijkheid tot juiste beoordeeling van de vraag, of de aangeslotenen bij het girobedrijf al dan niet van aangesloten moeten betalen voor de hun bewezen diensten.

Het treft mij, dat in dit verband zelfs de heer Crena de Iongh schrijft: „aan de hand der werkelijk verkregen resultaten moet uitgemaakt worden, welke rentevergoeding men zou kunnen toestaan.”

Ik vrees, dat men er zóó nooit komt!

Dat, om het giro populair te maken, rentevergoeding in het program werd opgenomen, is misschien een gelukkig opportunisme geweest. Thans nu het Rijksgiro burgerrecht heeft verkregen en het nut en gemak daarvan algemeen erkend en gevoeld worden, moet van koers veranderd worden.

Dat in Duitschland, Frankrijk en België geen rente vergoed wordt, in Zwitserland daarentegen wel, doet hier niet ter zake en is geen argument.

2. *Inflatiegevaar.*

Het bestaan van eene belangrijke ongefundeerde Staatsschuld is steeds een groot gevaar voor de monetaire positie van een land.

Rechtstreeksche opneming van gelden bij de circulatiebank, boven een nauw omschreven en wettelijk vastgelegde grens, wordt overal als funest veroordeeld.

Ook de uitgifte van te veel kortlopende schatkistpapier is zorgwekkend, omdat de onmogelijkheid tot prolongeering op eene omgekeerde wijze zou kunnen leiden tot de directe opneming van gelden bij de circulatiebank.

Hoeveel gevaarlijker moet dan het aannemen van groote bedragen kasgeld à deposito van het publiek zijn!

Ook dit bezwaar wordt goeddeels ondervangen, indien de Staat over het girogeld geen rente vergoedt.

Niet zoozeer omdat het totale bedrag van het korte particuliere deposito bij den Staat relatief minder groot zal zijn, maar omdat het tegoed dan uit werkelijk giraalgeld zal bestaan. Het zal de weerspiegeling zijn van de verkeersbehoefte en dus niet blootstaan aan de schommelingen, die het beleggingsdeposito — en speciaal voor den Staat — juist op de meest ongelegen momenten, bij crisis of politieke verwikkelingen, doormaakt.

3. *Beleggingsrisico.*

Ook hier zal de volstreekte renteloosheid van het staatsgirogeld een heilzamen invloed hebben. En wederom inzonderheid, omdat dan het bepaalde karakter en de daaruit voortvloeiende grootere stabiliteit van het tegoed de keuze der beleggingen verruimt. En zeker ook omdat de meest solide korte beleggingen tegenover het renteloos geld nog eene zeer bevredigende winstmarge laten.

Dat hier trouwens wel een rem aangezet mag worden wordt nog eens duidelijk uiteengezet in het hoofdartikel van het „Algemeen Handelsblad” van 6 April jl. Wanneer men leest, dat de Middenstandscredietbanken pressie gaan uitoefenen om haar deel van het door den Staat bijeengegaaide girogeld te verkrijgen en kennis neemt van de bijzonderheden, welke verder in dat artikel over de herbelegging van dit deposito voorkomen, moet men wel erkennen, dat iedere maatregel tot het verkrijgen van eene overzichtelijke en gezonde positie genomen moet worden.

De Staat behoeft dergelijke kronkelwegen niet te bewandelen. Hij heeft eene interne en betrekkelijk veilige beleggingscapaciteit in de bevrediging zijner eigen voortdurende credietbehoeften, die hij anders toch in de open markt en voor korte termijnen dekt.

4. *Ondermijning van het bankwezen.*

Een goed georganiseerd Staatsgiro is de werkzaamste stimulans voor een intensief bankverkeer.

Het brengt ontelbare personen tot het rekening-

courant-verkeer en gaandeweg tot uitbreiding daarvan op de particuliere banken. In andere landen is deze inwerking onmiskenbaar geweest; ook hier zou dit het geval zijn.

Wanneer echter de Staat boven de abnormale faciliteiten, die hij zijnen rekeninghouders toch reeds biedt en naast den waarborg zijner soliditeit, ook nog eene normale bankrente vergoedt, dan is te voorzien, dat het toch reeds betrekkelijk geringe rekeningcourantgeld bij de particuliere banken en bankiers nog verder vermindert en het bankwezen, dat de zorgvolle tijdsomstandigheden met handel en industrie deelt, onbillijk benadeeld wordt.

In plaats van opbouwend en opvoedend, werkt de Rijksgirodienst, aan de rentevergoeding over particuliere saldi vasthoudend en aldus zelf als bankier optredend, op het terrein van het bankwezen destructief en de gevolgen daarvan, funest voor het geheele bedrijfswezen, zullen niet uitblijven.

Om protectie vraagt het bankwezen niet, maar eene onverantwoordelijke concurrentie van overheidswege moge het toch bespaard blijven.

Reeds thans maakt zich die concurrentie steeds scherper voelbaar, inzonderheid in de provincie en tegenover de kleinere bankhuizen. Het zou mij verwonderen, indien de Staat door zijn eigen bankbedrijf ooit maar een gedeelte goedmaakt van de schade, die hij aan het bedrijfsleven toebrengt en de belastingpenningen, die hij daardoor derft.

Wil men nog eene adstructie van het bovenstaande?

Dan zij het mij vergund een enkel woord te wijden aan het Girokantoor der gemeente Amsterdam.

Het giroverkeer, eens door den Staat ter hand genomen en geregeld, behoort aan andere publiekrechtelijke organen onttrokken te worden.

Deze dubbele functie is onnoodig en dubbel gevaarlijk.

De overtolligheid behoeft wel geen betoog. De gemeenten zijn zeker wel de eerstaangewezenen om het Staatsgiro te alimenteeren. Iedere gulden, aan het opbouwen van een kleinere, parallel loopende publieke organisatie besteed, is weggeworpen.

De boven signaleerde gevaren troden hier nog veel dringender naar voren. Dat het gewraakte motief van eigen bankier spelen hier wel zeer sterk weegt, moge alleen al onmiskenbaar daaruit blijken, dat de gemeente Amsterdam, die 3 pCt. rente vergoedt, den Staat, die 2 pCt. betaalt, overbiedt en buiten het eigenlijk girobedrijf, blijkens de ter zake verschijnende brochures, een compleet bankbedrijf opzet. Zoo specialiseert de gemeente onder meer in jaardeposito's, hetgeen met het begrip „Girokantoor" allerminst in overeenstemming te brengen is. Men deed dan ook beter de instelling ronduit „Bank der gemeente Amsterdam" te noemen!

Men vrage zich intusschen af, waartoe eene dergelijke concurrentie tusschen overheidsbankbedrijven gaandeweg leiden zal en moge den wensch uitspreken, dat van hoogerhand een einde aan dit weinig sociaal, schoon wellicht als socialisatie bedoeld, gedoe gemaakt worde.

J. P. VAN TIENHOVEN.

GEVAARLIJK SPEL.

Mr. H. s' Jacob te Batavia schrijft ons:

Een exporteur van Javakoffie te Soerabaia heeft de ervaring opgedaan, dat het door hem naar het buitenland geleverde product vermengd was met Zuid-Amerikaansche koffie. Hij heeft een zware rafactie moeten betalen en den handel te zijner woonplaats galarmeerd, die in plaats van hem voor te houden, dat hij zijne ervaring aan eigen verzuim had te wijten en had kunnen voorkomen door beter te letten op de door hem geleverde koffie, niets beter heeft weten te doen dan aan de Indische regeering een verbod van invoer van buitenlandsche koffie in Nederlandsch-Indië te vragen. Het zou niet noodig zijn bij dit geval stil te staan, indien niet de Indische regeering de zaak

ernstig in overweging had genomen. Naar verluidt heeft de directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel den Gouverneur-Generaal de uitvaardiging van een invoerverbod aanbevolen. Daardoor krijgt het geval beteekenis: het wordt symptomatiek voor de mentaliteit, die in Indië op uit- en invoerverboden invloed uitoefent, en verdient uit dien hoofde, dat het niet onopgemerkt voorbijgaat.

De elementen, die in deze aangelegenheid een rol spelen, zijn de volgende. Arabische en Chineesche speculanten, die gemakkelijk, vaak al te gemakkelijk, bankcrediet krijgen, hebben het in het vorige jaar in het hoofd gehaald koffie te corneren. Zij hebben te te Soerabaia een goed deel der beschikbare koffie opgekocht en daartoe prijzen aangelegd, die tot ver boven export-pariteit opliepen. Om deze koffie te kunnen verkoopen hebben zij Zuid-Amerikaansche koffie laten komen ten einde er de Java-koffie mede te versnijden. De exporteurs, die van hen gekocht hebben, ontvingen deze versneden waar voor echte en zijn eerst het spel, dat met hun goed vertrouwen gespeeld is, gewaar geworden, toen zij uit het buitenland van hunne koopers klachten en reclames over de kwaliteit ontvingen.

Doen deze elementen een behoefte aan een verbod van invoer van buitenlandsche koffie in Indië ontstaan? Een invoerverbod is een tweesnijdend wapen, daar het bloot staat aan represaille-maatregelen tegen Indische producten. Het is een uiterste middel, dat alleen dan voor toepassing in aanmerking komt, wanneer het belang, dat daaraan verbonden is, alle andere bij de zaak betrokken belangen overweegt en er geen andere middelen bestaan om het doel te bereiken. Er zijn verschillende redenen om in dit geval geen drang naar dit uiterste middel aan te nemen. Vooreerst bestaat er geen behoefte om den kooper met een gebod of verbod van den Staat te beschermen tegen het gevaar van levering van versneden koffie, daar die kooper zich daar zelf gemakkelijk tegen kan beschermen door zijn oogen open te doen bij het ontvangen zijner waar: evenals men in het buitenland de valscheing spoedig is gewaar geworden, had een exporteur op Java die kunnen bemerken: er is geen buitengewone vakkennis voor noodig om de aanwezigheid van Zuid-Amerikaansche koffie onder Java-koffie te ontdekken: zoo dit den exporteur is voorbijgegaan, heeft hij het alleen aan zichzelf te wijten en aan niemand anders. Bovendien zou door een invoerverbod van buitenlandsche koffies versnijding van Java- en Sumatrakoffie niet kunnen worden voorkomen, daar in Indië zelf de Bali-koffie beschikbaar is en men moeilijk den invoer zou kunnen uitsluiten van de koffie van Timor Deli, die aangewezen is op de markt van Makassar en den handel op die plaats helpt voeden. Verder zou een invoerverbod van buitenlandsche koffies wel kunnen voorkomen, dat vermenging op Java en Sumatra plaats vindt, maar niet verhoeden, dat ditzelfde daarbuiten geschiedt in landen, vanwaar het Indische product verder gedistribueerd wordt. Eindelijk zou met een invoerverbod het belang van de verbruikers van koffie in Indië zelf geheel over het hoofd worden gezien; dezen zouden daarmede hopeloos overgeleverd worden aan de willekeur van speculanten, die het in den zin kregen hier te lande de koffie te corneren en de prijzen kunstmatig op te drijven.

Alles schijnt derhalve te pleiten tegen een verbod van invoer van buitenlandsche koffie in Indië. Niet alleen, dat zulk een verbod berust op een appreciatie van de waarde daarvan, die faalt, maar zij berust ook op de miskenning van de behoefte van den handel. Deze heeft hier geen tusschenkomst van den Staat van noode doch alleen zelfkennis om in te zien, dat hij in vakkennis en waakzaamheid de middelen in handen heeft om zichzelf te beschermen.

Het is dan ook moeilijk te verklaren, hoe het Departement van Algemeen Bestuur, hetwelk in deze den Gouverneur-Generaal te adviseeren heeft gehad, ter-

men heeft kunnen vinden om de uitvaardiging van een invoerverbod aan te raden. Het daardoor ontstaande gevaar, dat met lichtvaardige hand gevaarlijke wapenen gehanteerd worden, komt mij veel grooter voor dan dat aan goedgeloovige maar onoplettende kooplieden verknoeiende waar geleverd wordt. Het komt mij althans groot genoeg voor om daarop in het openbaar de aandacht te vestigen.

H. S' JACOB.

Batavia, 6 Maart 1923.

RUBBER IN 1922.

Onze medewerker schrijft:

Gedurende het grootste gedeelte van het afgelopen jaar vertoonde de rubbermarkt vrijwel hetzelfde beeld als in 1921. Na een kortstondige opleving in Januari trad spoedig weer een prijsdaling in, die vrijwel onafgebroken voortduurde tot begin September. Het groote verschil met 1921 ligt echter daarin, dat nu Amerika vrijwel geregeld in de markt was, hetgeen evenwel niet belette, dat de zichtbare wereldvoorraden gestadig toenamen.

Geen wonder dan ook, dat planters en andere belanghebbenden bij de rubbercultuur de toekomst donker bleven inzien en dat het aan pogingen om verbetering in den toestand te brengen, in 1922 niet heeft ontbroken. Of alle pogingen rijp waren om gepubliceerd te worden, is aan gegronnen twijfel onderhevig; vele hebben het niet verder gebracht dan de publicatie zelf. Dat echter zonder kunstmatige maatregelen de rubberindustrie een gevoeligen knak zou krijgen, een knak, waaraan ze wellicht geheel ten gronde zou gaan, stond bij de meerderheid der belanghebbenden wel vast; over den aard der maatregelen en de wijze, waarop deze zouden toegepast moeten worden, bestond echter ernstig verschil van meening.

Ook dit tijdschrift gaf op verschillende tijdstippen de meningen weer van voor- en tegenstanders van bepaalde maatregelen, waarvan dan wel de voornaamste was: al of niet kunstmatig beperken der rubberproductie, en als bijkomende maatregel: het al of niet inroepen van regeeringsbemoeiing bij het ten uitvoer brengen van genomen besluiten.

In het algemeen gesproken was het meerendeel der Nederlandsche planters tegen kunstmatige maatregelen en dus ook tegen regeeringsbemoeiing, terwijl daarentegen de Engelsche en Belgische belanghebbenden vóór beperking der productie waren, en tevens, ten einde een behoorlijke uitvoering der genomen besluiten te waarborgen, vóór regeeringsinmenging.

In het begin van het jaar verzocht dan ook de Engelsche Rubber Growers Association gezamenlijk met de „Planters Association in the Malay States” aan het Britsche gouvernement onder den een of anderen vorm een beperking van de rubberproductie te willen bevorderen. Naar aanleiding van dit verzoek benoemde de Engelsche regeering het bekende „Stevenson Committee”. Deze commissie ontwierp twee plannen ter beperking van de rubberproductie, welke ook aan de Nederlandsche regeering werden voorgelegd. Onze regeering weigerde stappen te doen, om tot een kunstmatige beperking van de rubberproductie te geraken en stelde daarvan de Internationale Vereeniging voor de Rubber Cultuur op 29 Augustus in kennis.

De Engelsche planters besloten echter toch door te zetten en op 11 September d.a.v. werd met algemeene stemmen door de Rubber Growers Association te Londen besloten, de Engelsche regeering te verzoeken, het plan van het Stevenson Committee aan te nemen, ten einde tot een verplichte beperking van de productie te komen. Intusschen verklaarden de Engelsche planters in Nederlandsch-Indië vrijwillig hun productie in dezelfde mate te zullen beperken als in de Engelsche koloniën zou geschieden. Het definitieve voorstel aan de Engelsche regeering van het Stevenson Committee werd 11 October gepubliceerd en op 1 Nov. trad inderdaad de wet in werking, waar-

bij het thans algemeen bekende plan van kracht werd verklaard, zoowel in Ceylon als in de Malay States.

Dit is in korte trekken de geschiedenis van de kunstmatige beperking van de rubberproductie, welke in dit jaaroverzicht zeker niet mocht ontbreken. Over het „Stevenson Scheme” zelf is evenwel reeds zooveel gepubliceerd, dat het overbodig is, het plan hier nogmaals te ontvouwen.

Dat de beperkende maatregelen niet zonder tegenwerking zouden blijven, was te voorzien en een groot deel der consumenten, d.w.z. de rubberfabrikanten, gevoelden zich verplicht, hun stem tegen de vermindering der productie te verheffen. Allereerst protesteerde de Vereeniging der Engelsche rubberfabrikanten tegen de voorgenomen maatregelen, doch hun protest vond een weinig gunstig onthaal bij de betrokken autoriteiten. Alras volgden de Amerikaansche rubberfabrikanten, die met stelligheid wisten te verklaren, dat reeds in 1923 een groot tekort aan rubber dreigde, zelfs zonder beperkende maatregelen. Een uitvoerige wisseling van telegrammen met de Rubber Growers Association of America had tot gevolg, dat begin 1923 eenige afgevaardigden der Rubber Growers naar Amerika zouden gaan, ten einde gezamenlijk met de voormannen uit de Amerikaansche rubberindustrie te overleggen, op welke wijze aan de bezwaren van deze laatsten tegen de Rubberrestrictie zou kunnen worden tegemoetgekomen.

Betrouwbare statistieken over het totaal-verbruik van ruwe rubber in Amerika ontbraken ook in het afgelopen jaar. Wel wordt door de Rubber Association of America op geregelde tijden een lijst ter invulling aan de aangesloten fabrikantenleden gezonden, ten einde op deze wijze op te maken, hoe groot het verbruik gedurende een zeker tijdsverloop was, doch niet iedereen voldoet aan deze verzoeken en de verschillende uitkomsten wijzen helaas niet op absolute betrouwbaarheid. Intusschen is de groei der Amerikaansche motor-industrie een onbedrieglijke barometer voor het toekomstig rubberverbruik en deze barometer gaat steeds vooruit. De volgende cijfers van de jaarlijksche productie van automobielen in de United States geven een interessant beeld van dezen vooruitgang:

1913	378.000	stuks
1918	1.153.000	„
1921	1.668.000	„
1922	2.575.000	„

Het totaal aantal automobielen, dat thans in de Vereenigde Staten in gebruik is, wordt geschat op ruim 12.000.000 stuks (inclusief vrachtwagens) tegen ongeveer 10.500.000 stuks in 1921. Ten gevolge van het toenemend getal auto's neemt ook het verbruik van banden sterk toe en eveneens de totale productie hiervan. Als vrijwel juist mag worden aangenomen, dat in 1922 in de Vereenigde Staten werden geproduceerd ca. 85.000.000 stuks binnen- en buitenbanden en ca. 1.000.000 stuks massieve banden, tegen respectievelijk 61.000.000 stuks en 500.000 stuks in 1921.

De rubberprijs, die tot einde Augustus met enkele kleine onderbrekingen steeds verder zakte (noteering begin Januari 11¼) en zelfs 30 Augustus (den dag volgende op dien van de verwerping van de restrictieplannen door de Nederlandsche regeering) tot 6½ pence per Engelsch pond voor standaardkwaliteit terugliep, begon in September langzaam te stijgen om na de publicatie van het Stevenson scheme in October snel omhoog te loopen tot boven 1/- per lb. Met eenige fluctuaties in November en December sloot de markt op vrijwel het hoogste punt, nl. 1 sh. 2¼ d. per lb.

Productie: Raadpleegt men de verschillende productiestatistieken, oogstramingen en uitvoercijfers van de productielanden, dan moet nog steeds een vrij groote afwijking onderling geconstateerd worden.

De meeste Engelsche statistieken nemen de totale rubberproductie aan op ruim 400.000 tons tegen ca. 295.000 tons in 1921. Van deze 400.000 tons zijn ca. 25.000 tons Para en Congo rubber (zoogenaamd wilde rubber).

De *verscheppingen* van *Plantagerubber* uit de productielanden zijn als volgt:

	1922	1921
Malakka	248.000	159.900
Ceylon	47.000	40.100
Java	31.700	30.400
Sumatra O. K.	41.200	32.100
Overige Buitengewesten ...	31.100	onbekend
	<u>399.000</u>	

Uit deze uitvoercijfers blijkt, dat niet alleen de productie in Malakka en Nederlandsch-Indië sterk is toegenomen, maar ook, dat de in Indië opgeslagen voorraden allengs verscheept werden. Zeer groot is de toeneming van de verscheppingen uit Sumatra, waarvoor vooral de bevolkingsrubber aansprakelijk is. De cijfers genoemd onder de overige Buitengewesten omvatten o.a. ook de verscheppingen van Sumatra's Westkust. Gegevens hieromtrent over 1921 staan helaas niet ten dienste.

De *zichtbare voorraden* in Europa namen in den loop van het jaar niet toe, zooals in verband met de hogere uitvoercijfers van de productielanden en de dalende prijzen verwacht mocht worden.

De voorraden te Londen en te Liverpool verminderden gedurende de eerste drie maanden van het jaar van ca. 79.000 tons begin Januari tot ca. 73.000 tons einde Maart, om daarna geleidelijk toe te nemen tot ca. 78.000 tons einde Augustus. Hierop volgen drie maanden van groote uitvoeren en kleinere aanvoeren, zoodat einde November de voorraad ca. 74.400 tons bedraagt. Gedurende December werden echter de voorraden uit Singapore en Ceylon, die met het oog op het te heffen uitvoerrecht ingevolge de restrictiemaatregelen, in November verladen werden, voornamelijk te Londen opgeslagen en op het eind van 1922 waren de totale voorraden ca. 78.500 tons.

De voorraden op het vasteland van Europa zijn in vergelijking met die, welke steeds in Engeland opgeslagen liggen, van betrekkelijk weinig belang. In Nederland ging de voorraad geleidelijk terug van ca. 7300 tons begin Januari tot ca. 3400 tons eind December, terwijl te Antwerpen en Hamburg geen hoeveelheid rubber van eenige beteekenis ligt opgeslagen.

De onverkochte voorraden te New York worden geschat op ca. 25.000 tons, hetgeen hoogstwaarschijnlijk minder is dan verleden jaar.

Consumptie: Uit de voorraadcijfers is reeds met vrij groote zekerheid op te maken, dat in het afgelopen jaar de industrie de grootere productie zoo goed als geheel heeft opgenomen. Ook de *invoercijfers van Amerika* duiden daarop. De invoeren bedroegen nl. ca. 282.000 tons tegen ca. 190.000 tons in 1921, terwijl volgens de laatste cijfers, verzameld door de Rubber Association of America, het *verbruik* gedurende 1922 ongeveer 283.000 tons heeft bedragen.

Het verbruik in Europa is bijeen genomen zeer waarschijnlijk gedurende 1922 grooter geweest dan gedurende 1921, vooral doordat Duitschland en Frankrijk belangrijk meer rubber invoerden dan het vorige jaar. Ook Rusland voerde weer een hoeveelheid rubber in. Het verbruik door de Engelsche industrie was vermoedelijk minder dan in 1921, althans niet meer, terwijl Skandinavië minder verbruikte. Het totaalverbruik in Europa wordt geschat op ca. 90.000 tons, terwijl Japan en Australië benevens Canada gezamenlijk nog ca. 25.000 tons invoerden. Het *wereldverbruik* bedroeg dus:

	in 1922	tegen	in 1921
Amerika	282.000		190.000
Europa	90.000		67.000
Japan, enz.	25.000		25.000
	<u>397.000 tons</u>		<u>282.000 tons</u>

Rubber Latex: Een zeer belangrijk feit in het afgelopen jaar is zeer zeker het gebruik van Rubber Latex voor verschillende doeleinden en de verscheppingen daarvan direct van Indië naar de consumptielanden. In steeds toenemende hoeveelheden wordt de Rubber Latex gebruikt bij de papierfabricage, doch

ook voor andere doeleinden wint het gebruik van Latex meer en meer veld. Kleine hoeveelheden Latex werden reeds in November en December 1921 van Sumatra verladen, doch in 1922 werd totaal ca. 800.000 KG. naar Amerika verscheept, terwijl naar Europa kleine proefzendingen, bijeen ongeveer 3000 KG., werden gezonden.

De General Rubber Co., die zooals bekend is, in den loop van 1922 zeer groote contracten afsloot met Nederlandsche Rubbermaatschappijen voor levering op Sumatra, zal echter vrij zeker het grootste gedeelte van de rubber, welke ze heeft te ontvangen, in den liquiden latex-vorm doen leveren. In 1923 zullen de uitvoeren daarvan dus zeker van veel meer beteekenis worden.

De *Nederlandsche Rubbermarkt* vertoonde in den loop van 1922 vrijwel hetzelfde beeld als de overige rubbermarkten. De prijzen daalden geregeld en op de maandelijksche inschrijvingen te Amsterdam konden de aangeboden partijen slechts belangrijk onder taxatie koopers vinden.

Een feit van beteekenis was de reeds bovenvermelde verkoop van groote hoeveelheden op levering door eenige van de grootste Nederlandsche maatschappijen aan de G. R. C.

De handel werd echter levendiger in het laatst van het jaar, toen bij de verbeterde prijzen verschillende maatschappijen bereid bleken, hun oogst 1923 te verkoopen. Door deze verkoopen zal echter in 1923 een geringe hoeveelheid plantagerubber door de eerste hand in Nederland ingevoerd worden en voor verkoop beschikbaar zijn, zoodat verwacht wordt, dat de periodieke inschrijvingen gedurende 1923 van weinig belang zullen zijn.

De totale aanvoeren in Nederland bedroegen in 1922 ca. 7800 tons Plantagerubber, waarvan ca. 2230 tons in de Amsterdamsche inschrijvingen werden verkocht. Aan wilde rubber werd aangevoerd ca. 350 tons. De uitvoeren bedroegen ca. 11.200 tons Plantagerubber (waarvan ca. 4100 tons naar Amerika) en ca. 400 tons wilde rubber. De voorraden namen dus belangrijk af en bedroegen einde 1922 ca. 3400 tons.

De termijnmarkt voor rubber te Amsterdam mocht zich weder in toenemende belangstelling verheugen.

„VERPLICHTE” TRUSTACTES NIET NOODZAKELIJK?

Naar aanleiding van de uitvoerige beschouwing in dit tijdschrift door Mr. O. B. W. de Kat aangaande Mr. Schadee's „Opmerkingen over Naamlooze Vennootschapsrecht” ten beste gegeven, waarin door hem bij de bespreking der positie van obligatiehouders ook enkele regelen aan de destijds door mij, in het nummer van 8 Nov. 1922, opgeworpen stelling in zake een eventueel vast te stellen wettelijke verplichting van trustee's bij obligatieleeningen, gewijd worden, zij het mij vergund; op Mr. de Kat's tegenovergestelde meening, te dezer plaatse een enkel replicerend woord te doen hooren.

Laat ik beginnen met op te merken, dat de twee feiten, indertijd door mij aangehaald (v. d. Kuy & v. d. Ree; Ver. Conservenfabrieken) en welke door Mr. de Kat de „gronden” voor mijn betoog worden genoemd, dit niet bedoelen te zijn. Daar bij het schrijven van mijn artikel beide betreurenswaardige voorvallen, van zeer recenten datum waren, werden ze door mij met graagte als pakkende „illustratie” aangegrepen; een eenigszins uitvoerige en goed gedocumenteerde uitzetting van alle gronden voor de wenschelijkheid van het door mij geopperde te geven, is werkelijk meer dan een kort tijdschriftartikel, slechts bedoeld om de aandacht op een bestaand euvel te vestigen, vermag!

Dit neemt echter geenszins weg, dat ik even genoemde feiten als een paar zeer in het oog springende uitingen van bedoeld euvel beschouw en ze ondanks

de door Mr. de Kat tegenovergesteld ontwikkelde opvattingen, als zoodanig beschouwen blijf.

Wat het eerste geval betreft — in zeker faillissement wordt door onbekendheid van de houders een groot aantal obligaties niet ingeleverd — het is m.i. onmogelijk, dat wanneer er bij een behoorlijk voorziene acte een trustee is aangewezen, er ook maar één enkele obligatie-vordering niet bij den curator wordt ingediend; den trustee toch is het juiste bedrag der uitstaande obligaties volkomen bekend en zal om te beginnen, ook al heeft een aantal houders niet op zijne oproepingen gereageerd, de totale vordering ter verificatie kunnen indienen.

Zijn, zoals bij vele Amerikaansche emissies hier te lande, door de als trust optredende Vennootschap certificaten uitgegeven, dan is er natuurlijk in het geheel geen moeilijkheid, doch ook zonder dit lijkt het mij, dat de trustee aan de hand der acte, optredend als gemachtigde van alle houders, voor het volle uitstaande bedrag ter verificatie kan worden toegelaten. Het zou mij te ver voeren en wellicht tot een juridisch debat kunnen leiden, hier na te gaan in hoeverre slechts tegen overgave der obligaties zelve, tot eene uitdeeling aan den ter verificatie toegelaten trustee mag worden overgegaan, doch in ieder geval kan het bedrag voorloopig voor den niet opgekomen obligatiehouder gereserveerd blijven, en ook hier geldt: tijd gewonnen, veel gewonnen. Dat de trustee er overigens niet beter dan een curator in slagen zal obligatiehouders-crediteuren te bereiken, kan ik Mr. de Kat nog niet zover voetschoots te bereiken.

Aangaande het tweede door mij aangehaalde geval: — de faillissement-aanvraag door één couponbezitter tijdens de reorganisatie-poging — schrijvers opmerking, dat de onderhavige maatschappij nog niet met haar reorganisatieplan was gereed gekomen, doet m.i. weinig ter zake. In een analoge kwestie zullen beheerders wellicht spoediger de hand aan den ploeg slaan en op den fatalen datum van het in gebreke zijn hunne reconstructie-poging wel werkelijkheid gemaakt hebben. Deze zal echter dan alléén met verder succes bekrond worden, indien er een trustee aanwezig is, waardoor het den enkelen onwilligen obligatiehouders onmogelijk zijn zal hun verstandiger collega's roet in het eten te werpen. Zonder dit zal deze heropbouw van een bedenkelijke precariteit, zoo niet geheel onmogelijk wezen. Ook de min of meer regelende inhoud der trustacte kan natuurlijk in dit en verwante gevallen nog veel ten goede keeren. i.c. schadelijke handelingen van den enkeling-obligatiehouder beletten, doch hiertoe is vooreerst noodzakelijk, dat er een trustee bestaat!

Hoe bezwaarlijk het overigens voor eene in moeilijkheden verkeerende maatschappij, bij wier obligatieleening geen trustee werd aangesteld, is hare alom-verspreide crediteuren-uit-dien-hoofde te bereiken en zodoende vaak tot een regeling, welke voor beide partijen in de gegeven omstandigheden voordeel is, te geraken, toonen ons vandaag aan den dag wederom de voorvallen bij de Kon. Hollandsche Lloyd.

De gevolgtrekkingen dan ook, ten slotte door Mr. de Kat gemaakt, dat een „Verplichte trustacte” niet noodzakelijk is, aangezien het voordeel hoofdzakelijk aan de zijde der vennootschap berust en deze bij de emissie wel zelf voor de organisatie zorgen kan, lijkt mij grotendeels onjuist. Uit het bovenstaande blijkt toch dat de obligatiehouders meestentijds bij het bestaan van het instituut minstens evenveel belang hebben als de geldleerende maatschappij, terwijl in een geval, als het eerstgenoemde het de obligatiehouders zelfs ganschelijk alleen zijn, die er het voordeel van trekken.

En dat de vennootschap bij de uitgifte wel zelf voor de aanstelling zorgen kan... ach, zouden er geen directies te vinden wezen, wien de bewonderenswaardige berusting der ongevaarlijke, alleenstaande obligatiehouders liever is, dan de deskundige dwarskij-

kerij van een wakenden eersterangs trustee?.....

Ten slotte nog dit: Mr. de Kat acht wel eene regeling der rechten en verplichtingen van den trustee noodzakelijk en hij roert hier inderdaad een punt aan, met hetwelk ik, zooals trouwens reeds uit mijn oorspronkelijk artikel, waarin van een „aan zekere eischen voldoende” trustee gewaagd werd, blijkt, van ganscher harte accoord ga. Dat een dergelijke regeling echter van nut zij, houdt toch vóór alles wederom in, dat er ook een trustee bestaat!

Het ideaal overigens, wat ik mij van den negotiorum gestor der obligatie-bezitters voorstel, is niet slechts, dat hij bij allerlei onvoorziene rampen van de wenschelijkheid zijner presentie blijk geeft, doch wel degelijk zijn voortdurende waakzaamheid als de ter zake kundige gemachtigde voor de belangen onzer bijzondere categorie crediteuren. Was het instituut in een dergelijken vorm ingevoerd, zou dan bijv. in een geval-de Lloyd, een eerste klas trustmaatschappij, welke een reputatie te verliezen had, niet reeds destijds, bij de veel gesmade toezegging tot hypotheekverleening, voor zijn „pupillen” zijn opgekomen? En zou zij thans bij de debacle voor de gedupeerde geldschietters geen veiliger toevlucht zijn geweest, dan diverse toornende beschermingscomité's, die het ieder het beste weten en het waarschijnlijk slechts hieromtrent eens zijn, dat zij zelve de wankele maatschappij wel op een betere manier door onzen triesten crisistijd hadden heengeloodst?....

Wassenaar, April 1923.

Mr. Jos. GILISSEN.

DE STEENINDUSTRIE.

II. (Slot).

De loonen in het bedrijf en de invloed van den 8-urendag.

In het eerste deel van dit artikel werden de oorzaken der malaise in de Steenindustrie en haar productiecapaciteit onder het oog gezien. Thans volgen in de eerste plaats enkele beschouwingen over de loonen in het bedrijf en den invloed van den 8-urendag. Uit den aard der zaak heeft het met groot verlies werken van een fabriek, ook een terugslag op de loonen ten gevolge.

De heer Muller acht dit de verkeerde richting, maar wij zijn van meening, dat naast de scherpst mogelijke bezuiniging op alle bedrijfskosten, ook verlaaging der loonen dringend noodig is.

Het is hier niet de plaats om een debat te beginnen over redelijke loonen. Ik laat dit gaarne over aan meer bevoegden, die in den laatsten tijd daarover schreven.

Wel wil ik erop wijzen, dat het kunstmatig ophouden van het loon evenmin kan standhouden als het kunstmatig ophouden van den prijs van een product. Tijdelijk kan, door werkloozesteun en werkverschaffing, (dikwijls zeer improductief) een gedeelte arbeid uitgeschakeld worden. Op den duur wreekt zich dit toch, wanneer het gebeurt, daar waar het niet dringend noodig is. Een feit is, dat de loonen, ook in de steenindustrie sinds het uitbreken van den oorlog aanzienlijk gestegen zijn.

Natuurlijk niet in dezelfde mate, als bij de bouwvakarbeders het geval was, maar daar ontbeekt toch zeker iedere redelijke maatstaf.

Toch zijn de loonen der bouwvakarbeiders in vele plaatsen als norm genomen, voor wat een arbeider moest kunnen verdienen en dat was een der grootste fouten, die begaan zijn.

Te hooge loonen in een industrieel bedrijf zijn zeer nadeelig, daar het tot vernietiging van kapitaal voert.

In de „Economist” van 15 Februari 1921 waarschuwde reeds Mej. Dr. E. C. van Dorp, dat er meer verteed werd, dan naar goede verhouding oirbaar is, de te hooge loonen stellen den arbeider in staat, om te verteren, wat anders zou worden bespaard en in nieuwe productie vastgelegd.

Bij de steenindustrie moet gelet worden op de wisselwerking met de loonen der landarbeiders.

Een gedeelte der losse arbeiders is nu eens op de fabriek, dan weer in den landbouw of elders werkzaam, en deze losse ploeg, die aan de persen werkt, vormt meer dan de helft der arbeiders.

Men schijnt dikwijls deze toestanden niet te kennen en de fabrikanten aansprakelijk te willen stellen voor de jaarinkomsten dezer werknemers.

Zoo deed een dezer dagen bij een bespreking met verschillende burgemeesters een dezer heeren het voorkomen, of deze verplichting ingevoerd moest worden, en hekelde hij den toestand, waardoor gedurende een groot deel van het jaar de arbeiders door de gemeenschap moesten worden onderhouden, om gedurende de campagne ter beschikking der industrie te zijn.

Wij herhalen hier, dat deze wijze van voorstellen onjuist is.

Ons bedrijf is evenals b.v. de beetwortelsuikerindustrie een seizoenbedrijf.

De overcomplete landarbeiders vinden dus in onze fabrieken een aanvulling hunner inkomsten, gedurende ongeveer een derde gedeelte van het jaar en daardoor bestaat voor deze losse ploeg, die aan de persen werkt, ook de wisselwerking met de loonen der landarbeiders.

In Lobith en langs de grenzen, stonden vóór den oorlog de loonen aan de pers veel hoger dan in de andere steendistricten.

De oorzaak was het hogere loon, dat in Duitsche grensgemeenten bedongen kon worden.

Een algemeene norm is er nooit geweest, daar het loon ter plaatse het loon aan de pers beïnvloedt.

Dat het werk bovenmatig zwaar is moet worden ontkeurd.

De heer Muller stelt een en ander veel te ongunstig voor.

Op bijna alle groote fabrieken wordt bijv. de steen op rails in de ovens gereden, tot bij de betrokken arbeiders, zoodat van een gejaagd tempo en torsen van zwaren kruiwagenlast, in den regel geen sprake is.

Bij de beoordeeling van het loon moet ook bedacht worden, dat een groot gedeelte van het personeel in woningen van de fabriek woont, waarvoor een huur van 50 cents tot hoogstens een gulden per week berekend wordt, terwijl of om niet, of voor een zeer klein bedrag, een stuk bouwgrond ter beschikking wordt gesteld.

Verder maken de bijzondere toestanden in de steenindustrie het mogelijk, dat ook jongens van 14 jaar en ouder hun werk op de fabriek vinden, waardoor het inkomen van het gezin soms zeer aanzienlijk wordt.

De heer Muller geeft als gemiddelde loonen f 16,— en f 17,— voor verdienste aan de steenpersen en van f 22,— als gemiddeld loon.

Dit zegt zoo weinig, als men niet weet, over welken tijdsduur gerekend is. Het zou kunnen zijn, dat de loonen der campagne gerekend werden als jaarloon, maar dit is toch zeker niet de goede wijze, al verzekerde een der arbeidersleiders dezer dagen in de couranten (bij de mededeelingen over de staking) dat een campagne-arbeider in 100 dagen voldoende moest kunnen verdienen voor het geheele jaar!

Ook hier al weer kan de organisatie der arbeiders blijkbaar over meer gegevens beschikken, dan wij, maar enkele van de door den heer Muller genoemde fabrikanten, gaven ons de volgende cijfers:

Robert Janssen, fabriek te Lathum (ringoven).

Zomer 1921, verdienste per week.

In 1922 waren deze loonen 10 pCt. lager.

Machinepersoneel (pers) f 19,80 (zonder de bijverdienste op dagen, dat geen steen gemaakt werd); in- en uitkruisen (oven) f 27,70; sorteërders en schepen f 24,40.

Van der Myll Dekker. Jaar 1921 (veldoven).

Kruier 300 dagen f 1545,64, dus per week van 5½

dag f 28,32; steenmaker, die daarna grond spoorde f 1012,21, per week f 24,36.

In 1922 waren deze getallen:

Kruier 304 dagen f 1271,06, per week dus f 23,—; steenmaker (pers) 99 dagen f 441,12, per week dus f 24,47.

Trouwens op alle fabrieken bedroeg het loon voor het steenmaken in 1922 van f 1,— tot f 1,20 per dagwerk (8000 steenen).

Bij een productie van 4 dagwerken per dag, wat geen bijzondere prestatie is, werd dus per dag f 4,— tot f 4,80 verdiend.

In de 100 campagnedagen kon dus ongeveer op f 450,— gerekend worden, terwijl op de andere dagen (de campagne duurt 5 maanden) in den regel met andere werkzaamheden f 3,— per dag gemiddeld te verdienen was.

Op de fabriek *de Loenensche Middelwaard* verdienden in 1922:

In- en uitkruisers per week f 26,80; stokers per week f 25,—.

In 1921 waren deze bedragen veel hoger.

Bovendien werden op vele fabrieken extra bedragen betaald, de zogenaamde fooi.

De enkele cijfers, die wij kunnen geven, wijken zoo aanzienlijk af, van die door den heer Muller genoemd, nog afgezien van de goedkope woningen enz., dat wij ernstig moeten vragen of hier geen misverstand in het spel is.

Trouwens bij de besprekingen over de regeling der loonen met de leiders der werknemers, wijzen deze er telkens op, dat de loonen van 40, ja 50 gulden, die het vorige jaar betaald werden, nu tot ruim 20 gulden worden verlaagd.

In „de Fabrieksarbeider” van 7 April 1923 lezen wij over het loon der in- en uitkruisers (vast personeel): „Deze loonen zijn met één slag van f 30,— à f 40,— tot f 20,— à f 22,— verlaagd.”

Wij gaan nu over tot den 8 uren-dag, die voor onze bedrijven de meest schadelijke gevolgen zou hebben.

Voorop zij gesteld, dat ook wij geen roofofbouw wenschen op de menschelijke gezondheid, maar volgt hieruit, dat voor allen arbeid 8 uur als grens gesteld moet worden?

Wie dit wenscht of bevordert, ondermijnt de natuurlijke krachten van het land. Dat is défaitisme, verraad aan het vaderland. Terecht wees Dernburg hierop in den Rijksdag, toen hij aantoonde, dat het Deutsche volk groot, sterk en rijk geworden was, met een arbeidsdag van 9½ uur.

Nog dezer dagen lazen wij het request van den Nederlandschen Bond voor den Handel in Vetten, Oliën en Oliezaden, tegen de arbeidsbelemmering van het kantoorpersoneel. Terecht wordt erop gewezen, dat het voorschrift, waarbij aan een jongen man beneden 18 jaren verboden is na 6 uur werk te verrichten en hij zelfs geen brief mag posten, schadelijk voor de bedrijven is.

In plaats, dat bij de jongelui verantwoordelijkheidsgevoel gekweekt wordt, om desnoods nog even af te maken, wat nog gereed moet komen, zijn al dergelijke bepalingen doodend voor iedere energie.

Verder hierop ingaan, zou ons buiten het kader van dit artikel brengen. Toch moeten wij de ten dezen opzichte door den heer Muller genoemde cijfers nog even onderzoeken, en daar tegenover stellen de gegevens ons door de genoemde fabrikanten verstrekt.

Uit het medegedeelde door den heer Muller zou kunnen afgeleid worden, dat in 8 uur evenveel steen gemaakt kan worden, als bij een werkdag van bijv. 9½ uur. Niets is minder waar, alleen door een zeer toevalligen samenloop van omstandigheden, zouden dergelijke vreemde gevolgen kunnen ontstaan.

Eenige fabrikanten door den heer Muller genoemd, gaven mij de volgende cijfers.

V. d. Muysenbergh, fabriek van 2 persen, gemiddelde productie per pers en per dag:

1918 2 vijfbaksvormen, 50 uren per week, 30—32.000 steenen.

1919 1 vijfbak-, 1 zesbaksvorm, 45 uren, 30.000 steenen.

1920 2 zesbaksvormen, 45 uren, 30.000 steenen.

Een vijfbaksvorm levert 5 steenen in denzelfden tijd, dat een zesbak er zes levert.

In 1919 was dus de arbeidstijd vergeleken met 1918 met 10 pCt. verminderd. De capaciteit echter met 10 pCt. verhoogd.

Vergeleken met 1918 was in 1920 de capaciteit met 20 pCt. verhoogd, terwijl de werktijd 10 pCt. minder was. De productie bleef gelijk.

1921 2 zesbaksvormen, 45 uren, grootere riemschijf (pers loopt vlugger), 34.000 à 35.000 steenen.

1922 2 zesbaksvormen, 50 uren, schijf als in 1921, 38.000 steenen.

Bij overigens gelijke toestanden, was in 1922 de werktijd een negende deel langer en ook de productie was een negende deel grooter.

Ook op de fabriek van der Myll Dekker waren de cijfers anders, dan opgegeven door den heer Muller.

De heer Robert Janssen schrijft ons:

„Niet de bedrijfsleiders kwamen overeen slechts 45 uur te werken, maar de werknemers weigerden langer te arbeiden.

De voor onze fabriek genoemde cijfers van 34 à 38.000 per pers zijn geheel onjuist voor de productie 1919 en 1920 en slaan alleen op 1921, toen wij door verandering van de vijfbak- in zesbaksvormen, alsmede door belangrijke uitbreiding onze droogvelden en drooghutten, de productie hebben kunnen opvoeren.”

Waar wij dus gegevens kregen, bleek steeds, dat in 50 uren ook 10 pCt. meer gemaakt werd, dan in 45 uren.

Hiermede is de strekking van het betoog van den heer Muller weerlegd.

Ook in onze industrie werd meer en meer in massa-productie het middel gezocht, om den kostprijs naar beneden te krijgen.

Dit streven werkt natuurlijk op de productie van den oven terug, zoodat ons de genoemde getallen niet vreemd lijken.

Ook hier maakten meestal technische wijzigingen, zooals o.a. de heer Costerus ons bericht, den snelleren rondgang mogelijk.

Voor het extrawerk in den oven zijn enorme bedragen betaald. Dat de arbeid dermate verdicht is, dat de werkkracht in een werkdag van 8½ uur volkomen zou zijn opgebruikt, moet dan ook dezerzijds beslist worden tegengesproken, als in strijd met de uitkomsten der practijk. Wel zijn wij van meening, dat inderdaad over het algemeen de hulde aan den arbeidslust der steenfabriekarbeiders terecht gebracht is. Debat over kost- en verkoopprijzen achten wij hier niet op zijn plaats. Het schijnt voor de arbeidersleiders een zeer moeilijk iets te zijn, onze cijfers als juist aan te nemen. Toch herhalen wij, dat in 1922 een kostprijs van f 18,— per 1000 een bijzonder laag cijfer was, en voor de meeste fabrieken hooger is, en voor ringovens zeker tot f 22,— liep en voor vlamovens vier gulden ongeveer hooger is.

Bestrijding van den invoer en bevordering van uitvoer uit en naar landen met lage valuta is heel wat lastiger, dan de heer Muller zich dit schijnt te denken!

Alleen een groot concern als het verkoopbureau te Nijmegen, kon daadwerkelijk iets doen, maar wat dit de industrie gekost heeft, kan men zich als buitenstaander blijkbaar niet indenken.

Afgezien van den lagen prijs, vormt het groote verschil in de afmeting der steenen, die voor ieder land weer verschillend is, een groot bezwaar. Dat het verkoopkantoor, waarin ongeveer de helft der productie der groote rivieren vereenigd is, niet schroomt de toestanden goed onder de oogen te zien, bewijst naast de rood politiek, de uitvoer naar Frankrijk.

Ofschoon daarheen slechts met groot verlies gele-

verd kan worden, is toch ook dit middel aangegrepen, om de overproductie op te ruimen.

Voorstellen tot verbetering van de thans heerschen- de toestanden.

De heer Muller somt verschillende middelen op, ter verbetering der toestanden in de steenindustrie. Ofschoon deze medewerking zeer door ons gewaardeerd wordt, moeten wij het meerendeel der voorstellen, als niet beantwoordende aan het doel, afwijzen. Een debat hierover zal stellig geen belangstelling ontmoeten bij de lezers van dit blad. Zoo werd o.a. gesteld, dat de steenfabrikanten het plan-van der Schaar (betonbouw te Amsterdam) hadden moeten overnemen! Dit is voor ons aanleiding, dit plan eens nader te bezien, daar onze industrie en de bouwvakken natuurlijk van elkander afhankelijk zijn en verkeerde toestanden in het bouwbedrijf ook terugslaan op de steenindustrie.

Bij het plan-van der Schaar werd aan één persoon een premie toegekend van f 3.600.000 (f 900,— per woning), mits in beton gebouwd werd! Evenals bij het plan-Kossel te Rotterdam, waar bleek, dat bouw in baksteen veel goedkooper was, oefende de regeering alle beschikbare pressie uit, om uitvoering in baksteen te beletten.

De premie werd alleen toegekend voor betonbouw.

Afgezien dus van het feit, dat de fabrikanten van een product alleen in zeer bijzondere gevallen hun eigen product weer moeten gaan verwerken, werd het hier onmogelijk gemaakt.

Hoe . . . laten wij zeggen eigenaardig . . . de toekenning der premie was, moest ieder, die iets van bouwen afweet, opvallen.

Bouw van 500 woningen in één jaar, onder één leiding is een zeer groote prestatie en hier ging het om 4000 woningen!

Gedurende een langen termijn ontving de bouwer dus een premie van f 900,— per woning, terwijl men toch zeer goed kon weten, dat deze premie voor latere aanvragen verminderd zou worden tot f 300,— en daarna zou ophouden.

Dergelijke „merkwaardigheden” beïnvloeden den particulieren bouw nadeelig en slaan dus weer op onze industrie terug.

Als men premie van 1800 gld. per huis geeft en, zooals blijkbaar het geval is, geen goeden termijn van oplevering stelt, worden woningen met f 300 steun, gelijk gebouwd met de laatste van de serie, die f 1800 ontvangt. Men begrijpt, dat een dergelijk verschil goede verhoudingen tegenwerkt. De heer Van der Schaar zit blijkbaar met de hem toegekende 3½ miljoen wat in zijn maag!

Van allerlei hoorden wij. Hij wilde een N.V. oprichten, en daarin als zijn storting dit bedrag inbrengen. Voorwaarde was dan echter, dat hij voor 5 pCt. van den kostprijs, het werk zou uitvoeren, wat hem ongeveer 1 miljoen zou opleveren. Verdeeld over de vele jaren, die de uitvoering wel zal duren (het eerste is bijna voorbij) een niet onaardig transactie. Maar wat wij niet hoorden is, dat de eerste 500 woningen b.v. spoedig gereed zullen zijn!

Hoe eerder de bouwnijverheid weer onder normale omstandigheden, zonder hulp, maar ook zonder belemmering, b.v. door huurwetten kan werken, hoe beter het ook voor onze industrie zal zijn.

In het verleden ligt het heden!

Men moet eindelijk inzien, dat alle fouten in de oorlogsjaren gemaakt, die toen vergeven konden worden, nu nog op de bedrijven terugslaan. Er was een tijd, waarin het wel een gunst leek, te mogen produceren! Iedere regeling vergt weer controle, een sterke beperking is gewenscht. Ook voor de Nederlandse industrie is terugkeer naar den vasten bodem der werkelijkheid noodig, tot een staatkunde, die op beginselen berust, die den toets der tijden kunnen weerstaan.

Zeker, er zijn steeds wisselende beelden, en wat heden noodzakelijk lijkt, kan morgen verkeerd blij-

ken te zijn. Maar er zijn onvergankelijke beginselen, waarop het wel en wee der zaken berust, en bij deze beginselen dient strenge wacht gehouden! Men late de industrie haar eigen weg gaan, zonder haar telkens te verontrusten. Al die mooie plannen, b.v. van Commissie XII en dergelijke proefnemingen, beïnvloeden zeer nadeelig den ondernemingslust.

„Until you establish peace over the whole of Europe, there will be a standing element of disturbance, and trade will not go on. The nerves of commerce have been shaken.”

Met deze woorden van Lloyd George opende de heer Cohen Stuart in No. 335 (31 Mei 1922) van dit blad, zijn artikel over de Russische Jungle. Met een kleine wijziging zijn deze woorden ook van toepassing voor het welzijn van alle zaken in Nederland. Rust en zekerheid zijn noodig. De industrie is bang voor „de zuiging” waarvan Colijn sprak!

Voor de Nederlandsche steenindustrie is dus van belang, alles wat de algemeene toestanden doet verbeteren. Verder geen betonbouw, geen buitenlandsche materialen voor woningen, en wegen, als toepassing van baksteen maar eenigszins mogelijk is.

Zeer terecht wijst de heer Muller op de goede hoedanigheden van onzen straatklinker. Het is ernstig te betreuren, dat sommige technici liever buitenlandsch materiaal gebruiken.

Moge gebruik van het wegdek in zeer bijzonderè gevallen, met keien, steenslag of teersteenslag (Nacoviaweg) aanbeveling verdienen, dan nog behoort overwogen te worden, dat bij gebruik van straatklinkers het geld in het land blijft, de werkloosheid vermindert, en de Nederlandsche nijverheid gesteund wordt.

Het zijn niet alleen de technische factoren, die de beslissing mogen geven. Schijnbaar nadeel, kan uit een landsbelang bezien, voordeel blijken te geven.

In de memorie van antwoord (eindverslag Eerste Kamer, Hoofdstuk IX — Waterstaat — 1923) treffen wij op blz. 301 weinig bemoeiigende klanken aan. De Minister en zijn staf schijnen het in een andere richting te zoeken. Hoe begrijpelijk ook de bekoring is, die voor de technici uitgaat van het telkens weer nemen van proeven met nieuw materiaal, het verdient aanbeveling bij die proefnemingen steeds hoofddoel te doen zijn, verbetering, en daardoor mogelijkheid van ruimere toepassing, van den klinkerweg.

Om den uitvoer te bevorderen, zou wellicht een exportpremie gegeven kunnen worden, van b.v. f 5,— per duizend steen, voor een bepaald kwantum, dat dan in een zeker tijd uitgevoerd zou moeten worden naar Frankrijk en met welke premie het halve verlies gedekt zou worden. Export-credieten, ook door den heer Muller genoemd, zijn voor ons van geen nut.

Volgens de opgaven zijn 16.000 arbeiders in de steenindustrie werkzaam. Steun op deze wijze verleend voor uitvoer van b.v. 100 miljoen stenen, zou dus per arbeider ongeveer 30 gld. kosten, en waarschijnlijk was dan deze industrie over het doode punt heen.

Ofschoon dus onze opvattingen en die van den heer Muller in meerdere opzichten en elkaar afwijken, zijn wij toch dankbaar voor zijne zakelijke en belangrijke mededeelingen, waaruit deze wisseling van inzichten ontstond.

Het toetsen van elkaars inzichten en ondervinding, door werkgevers en werknemers, kan voor de bedrijven van groot nut zijn.

VAN LÖBEN SELS.

Velp, April 1923.

EEN BEWERDE ANOMALIE IN HET NEDERLANDSCHE MUNTWEZEN.

's Rijks Muntmeester, Dr. C. Hoitsema, schrijft ons:

In het nummer van 4 April van dit blad deelt Prof. Bordewijk met een zekere vreugde mede, dat bij de muntwetswijziging van November 1919 — waarbij het gehalte van ons grove zilver verlaagd ¹⁾

¹⁾ De heer Bordewijk spreekt ook van „verzwakking” van den gulden. Deze uitdrukking komt mij hier ongewenscht

werd — verzuimd zou zijn meteen den zilverinhoud van de pasmunt te verminderen. Dientengevolge bevatten nu vier kwartjes of tien dubbeltjes meer zilver dan een gulden. Een anomalie wordt dit genoemd, een tragi-comisch ongeval, den wetgever overkomen. Zoo'n wetgever toch! Nu hij „uitzonderingsgewijs” eens „buitengewonen spoed” betracht, begaat hij flaters. „Uit onbedachtzaamheid” verbreekt hij het logische verband tusschen teeken- en pasmunt; dat komt er van, wanneer men zich „niet de moeite geeft het geheel te overzien”. De heer Bordewijk meent, dat bij de voorbereiding der wetswijziging aan dit punt niet is „gedacht”. Blijkbaar leidt hij dit hieruit af, dat er niet over is „geschreven”.

Zou het niet wenschelijk zijn, dat niet steeds over alles waarover wel gedacht wordt, aanstonds geschreven werd? Dit zou wel eens meer verkeerde conclusies kunnen voorkomen.

Ook hier was de conclusie minder juist. Het bedoelde punt is wel degelijk onder de oogen gezien. Daarmede kunnen de lichtelijk ironisch getinte en half-medelijdende opmerkingen over de capaciteiten des wetgevers vervallen, die zoo langzamerhand in de modes schijnen te komen.

Het onderwerp zelf heeft toch weinig belangrijks, nu er geen verband bestaat tusschen innerlijke en nominale waarde dezer munten. Wat men voor een gulden of een kwartje kan krijgen is onafhankelijk ervan of de gulden meer of minder zilver bevat dan vier kwartjes. Alleen blijft, dit is waar, de moeilijkheid van de „monetaire hiërarchie”. Dit doet denken aan een andere hiërarchie. Men onderscheidde vroeger heel keurig ambtenaren, beamtens en werklieden en er werd veel leed of vreugde ondervonden bij overgang in een andere categorie. Doch ook aan die schoone groepeerings heeft weder diezelfde wetgever alle kracht ontnomen, nu bijv., om eenigszins bij het onderwerp te blijven, de muntmeester evengoed als de man, die een muntpers of een oven bedient, „werkmans” is volgens de Ongevallenwet, terwijl zij allen weder „ambtenaar” zijn volgens de Pensioenwet. Men zou hierin een aanslag tegen de maatschappelijke orde kunnen zien. Als muntstukken ook nog menselijke eigenschappen hadden verkregen, zou ook in hun wereld allicht rumor in casa in November 1919 niet zijn uitgebleven.

Dat men niet, tegelijk met de grove zilveren munt, ook de zilveren pasmunt is gaan wijzigen, lag, als ik goed ben ingelicht, daaraan, dat dit niet zoo heel eenvoudig was; men zou het kwartje en het dubbeltje kleiner hebben moeten maken. Tot wijziging van deze stukken kan men niet overgaan zonder eerst verschillende andere overwegingen te doen gelden. Noodzaak bestond er volstrekt niet in die mate als dit bij het grove zilver het geval was. Gelukkig dat ook thans Prof. Bordewijk „geen reden tot direct alarm”, zelfs niettegenstaande de verbroken hiërarchische verhouding, aanwezig acht.

C. HOITSEMA.

Utrecht, April 1923.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen. — Hoewel het indexcijfer van verschillende artikelen gedurende Maart een opwaartsche beweging vertoonde, was toch de daling van andere artikelen ruimschoots voldoende om deze stijging geheel teniet te doen, met het gevolg, dat het totaal indexcijfer voor einde Maart 10 punten lager is, dan voor Februari. Het totaalcijfer bedraagt nu 4392, hetgeen, met uitzondering van de vorige maand, nog steeds het hoogst bereikte cijfer sedert Juli 1922 is. Zooals blijkt uit onderstaande — aan „The Economist” ontleende — tabel, monteerden vooral de delfstoffen en ook de tweede groep der voedingsmiddelen was iets hooger, voor, aangezien met verzwakking in de muntterminologie iets geheel anders — en bovendien iets zeer bedenkelijks — wordt bedoeld.

maar de overige drie groepen vertoonen alle dalingen.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings-en genom.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Juli 1914	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 Januari 1919	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
1 Januari 1921	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
1 Januari 1922	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
Einde Mrt 1922	980	687	1038	700	892	4297	195,3
" April "	1008½	667	1010	709½	890	4285	194,8
" Mei "	1040½	657	1079	710½	885	4372	198,7
" Juni "	1000	676½	1135	690	887	4389	199,5
" Juli "	994½	669	1120	712½	900	4396	199,8
" Aug. "	880½	674	1123½	691½	887½	4257	193,5
" Sept. "	873½	682½	1116	699	818	4189	190,4
" Oct. "	885	700	1150	712	813	4260	193,6
" Nov. "	864	703	1200½	704½	811	4283	194,7
" Dec. "	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
" Jan. 1923	860	711½	1205½	739	808	4324	196,5
" Febr. "	847½	746	1201	797½	810	4402	200,1
" Mrt. "	824	752	1178½	840	797½	4392	199,6

De stijging van de delfstoffen met 42½ punt is de voortzetting van de opwaartsche beweging in Februari en Januari, toen de stijging resp. 58½ en 34 punten bedroeg en is geheel te wijten aan de bezetting van het Ruhrgebied. Deze maand zorgden vooral stoomkolen met 22 punten en ruwijzer met 13½ punt voor de stijging. IJzeren staven en stalen rails eveneens hooger, maar lood ging meer achteruit dan de in Februari behaalde winst bedroeg, terwijl tin en koper na de scherpe daling van de vorige maand nagenoeg onveranderd zijn.

Voor granen en vleesch waren nagenoeg alle bewegingen kleine dalingen, met uitzondering van varkensvleesch, dat 13 punten moest prijsgeven. In de tweede groep werden stijgingen voor thee en koffie gedeeltelijk teniet gedaan door eene daling van boter. In de weefstoffengroep waren de eenige uitzonderingen op de algemeen dalende beweging vlas en katoeenen weefstoffen. Wol, weder eenigszins lager dan een maand geleden, sluit iets hooger dan het laagste gedurende de maand bereikte punt. In de diversengroep zijn de voornaamste veranderingen een scherpe daling voor indigo en een geringere daling voor soda, maar overigens zijn zij klein en over het algemeen in opwaartsche richting.

Hieronder laten wij een tabel volgen, welke de veranderingen aangeeft in het indexcijfer van elk afzonderlijk artikel. Het cijfer 50 geeft hierbij den gemiddelden prijs aan gedurende 1901—'05, welke periode tot grondslag werd genomen.

	Indexcijfer			Indexcijfer			Indexcijfer	
	+	-		+	-		+	-
Tarwe (btl.)	81½	- 1½	Katoen(Am.)	138	-12	Koper	61	+ 5
" (Eng.)	73½	+ 3½	" (Egypt.)	120½	-	Delfstoffen	840	+42½
Meel	78	+ 2	Garen	139	+ 4	Hout		
Gerst	65½	- 4	Laken	132½	- 2	(Baltisch)	101½	+ 1½
Haver	77	- 1½	Wol (Eng.)	123	- 5	Hout		
Aardapp.	44	- 3	" (Austr.)	115½	- 2½	(Amerik.)	88	+ 5
Rijst	103½	+ 5	Zijde	135½	- 4½	Leder	68½	- 1½
Rundvl.	91½	- 2½	Vlas	120	+ 3	Petroleum	108	-
Schapenvl.	107½	+ 5	Hennep	49½	- 2	Oliën	79½	+ 1½
Varkensvl.	102	-13	Jute	105	- 1½	Oliezaden	83½	+ 3
Granen en vl.	824	-23½	Weefstoffen	1178½	-22½	Talk	67	+ 1
Thee	142	+ 4½	Ruw-IJzer	137	+13½	Indigo	100	-13
Koffie	98½	+ 8	Stalen rails	87½	+ 8½	Soda	85½	- 4
Rietsuiker	195	+ 6	IJzer.staven	92	+ 3½	Rubber	16	- 1½
Bietsuiker	106	+ 6	Kolen (st.)	170	+22	Diversen	797½	-12½
Boter	94	- 7	" (huisbr.)	94	-	Totaal	4392	-10
Tabak	116½	-	Lood	115½	- 6½			
Andere voed en genom.	752	+ 6	Tin	83	+ 1			

Ten gevolge van deze veranderingen is het totaal indexcijfer nu 71.2 pCt. boven Juli 1914 gestegen, tegen 71.6 pCt. einde Februari en 66.2 pCt. aan het einde van het vorige jaar.

Door de hooge prijzen van thee, suiker en tabak is de tweede groep nog steeds verreweg het hoogst boven den basisstand gestegen. De eerste groep der

Data	Granen en vleesch	Andere voedings-en genom.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
1 Juli 1914	100	100	100	100	100	100
1 Januari 1919	226	222	293	186	241	236
1 Januari 1921	233	229	209	261	230	231
1 Januari 1922	159	180	180	164	168	170
Einde Mrt. 1922	169	195	168	151	161	167
" April "	174	189	164	152	160	167
" Mei "	180	186	175	153	159	170
" Juni "	174	192	184	149	160	171
" Juli "	172	190	181	153	163	171
" Aug. "	153	192	183	149	160	166
" Sept. "	151	194	181	150	148	163,5
" Oct. "	153	199	188	154	147	166,2
" Nov. "	150	200	195	152	148	167,0
" Dec. "	149	200	193	152	146	166,2
" Jan. 1923	149	201	196	159	146	168,6
" Febr. "	146	211	195	172	146	171,6
" Maart "	143	214	191	181	144	171,2

voedingsmiddelen evenwel biedt hiervoor eenige compensatie, daar zij nog slechts 43 pCt. boven Juli 1914 staat en ook de diversengroep is bijna op dezelfde hoogte.

Thans laten wij ook nog een tabel volgen betreffende het indexcijfer van groothandelsprijzen in eenige der voornaamste landen. De gemiddelde stand van 1913 is gelijk 100 gesteld, uitgezonderd voor Duitschland, waar de basis Juli 1914 is.

	Ver. Staten *	Frankrijk	Italië	Duitschland	Zwitserland	Zweden	Denemarken	Japan
Nov. 1918	205	358	438	367	292	214
Hoogste 1920	227 (Jan)	591 (Apr.)	679 (Apr.)	...	325 (Jan)	366 (Juni)	403 (Oct.)	322 (Mrt.)
Eind:								
Dec. 1921	123	326	594	3.585	176	172	178	209
Juni 1922	131	326	537	9.140	161	164	180	197
Juli "	131	326	538	13.935	163	165	180	201
Aug. "	131	332	571	28.919	163	163	178	195
Sept. "	136	330	582	44.089	163	158	176	192
Oct. "	144	338	601	94.492	163	155	180	190
Nov. "	149	354	596	166.495	171	154	182	188
Dec. "	148	363	580	205.417	175	155	181	183
Jan. 1923	149	388	575	715.881	175	156	192	184
Feb. "	151	423	...	677.000	181	158	199	191

Vergeleken met het cijfer bij het uitbreken van den oorlog vertoont Bradstreet's indexcijfer voor de Vereenigde Staten een stijging van 51 pCt., welke staat tegenover 71.6 pCt. in Engeland. Zooals blijkt ondergingen in Februari de prijzen in Frankrijk de gevolgen van de daling van den Franschen wisselkoers, terwijl in de Deutsche prijzen een reactie intrad na de heftige stijging in Januari.

Datum	Algemeen indexcijfer van „the Economist”	Gem. ponden over de afg. maand	Herleid algemeen indexcijfer
1 Januari 1914	119,2	12,11 ^{3/4}	119,6
1 Januari 1919	277,0	11,19	256,6
1 Januari 1921	269,3	11,31	252,1
1 Januari 1922	198,0	11,42	187,2
Einde Maart 1922	195,3	11,54	186,5
" April "	194,8	11,63	187,5
" Mei "	198,7	11,51	189,3
" Juni "	199,5	11,49	189,8
" Juli "	199,8	11,47	189,7
" Augustus "	193,5	11,49	184,-
" September "	190,4	11,44 ^{1/2}	180,4
" October "	193,6	11,39	182,5
" November "	194,7	11,40 ^{1/2}	183,8
" December "	193,8	11,55 ^{1/2}	185,3
" Januari 1923	196,5	11,75 ^{3/4}	191,2
" Februari "	200,1	11,85	196,3
" Maart "	199,6	11,89	196,5

Enige punten uit de ontwikkeling der nieuwe economische politiek van Rusland (buitenlandsche handel en betalingsverkeer). — In aansluiting aan de beschouwingen over de nieuwe economische politiek van Rusland, gegeven in den jaargang 1922, p. 408

van dit blad¹⁾, is het belangwekkend na te gaan, hoe het daar behandelde decreet van 13 Maart 1922, omtrent den buitenlandschen handel, in verschillende volgende decreten in den loop van het jaar 1922 en begin 1923 nader is uitgewerkt.

Den 16en October 1922 werd een decreet uitgevaardigd, ter verdere regeling van den buitenlandschen handel van Rusland, ter vergemakkelijking der handelsoperaties der voornaamste staatsinstellingen en -organen op handelsgebied en ter bevrediging van hun behoeften op het gebied der handelsbetrekkingen met het buitenland.

De bevoegdheden van het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel werden eenigszins gedecentraliseerd door de bepalingen van art. 1, dat aldus luidt:

„Het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel is in het buitenland werkzaam met behulp van de handelsvertegenwoordigingen van de Russische Socialistische Federatieve Sovjet Republiek, die een integreerend deel van de gevolmachtigde vertegenwoordiging van de R. S. F. S. R. in elk land vormen. Alle organen, die handel mogen drijven en alle personen, die als vertegenwoordigers van Volkscommissariaten, districten of [particuliere] instellingen voor het doen van handelszaken naar het buitenland gaan, werken onder de directe leiding en controle der handelsvertegenwoordigers in het betreffende land.”

Het decreet bepaalt verder, dat een reeks handelsorganen, zowel staats-, centrale als plaatselijke, — geplaatst op een lijst, die wordt opgemaakt door de Volkscommissariaten en nog enkele andere organen en door den Raad van Arbeid en Verdediging moet worden goedgekeurd — hun eigen vertegenwoordigers naar het buitenland mogen zenden, dat deze zelfstandig mogen optreden, doch dat elke af te sluiten handelstransactie aan de voorafgaande kennisneming en goedkeuring van het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel of van de bevoegde handelsvertegenwoordiging daarvan in het buitenland, onderworpen blijft.

Voor de Centrosojus echter blijft de regeling van het decreet van 13 Maart 1922, die het preventieve toezicht voor deze instelling had opgeheven, van kracht.

Naast deze bepalingen, die, zoals gezegd, een vergemakkelijking in het algemeen der handelsrelaties beoogen, wordt de export nog in het bijzonder bevorderd door de bepalingen van een recent decreet, van 11 Januari 1923, waarin aan den Raad van Arbeid en Verdediging de bevoegdheid wordt gegeven, de uitvoerrechten op artikelen of grondstoffen, die voor den export bestemd zijn, te verminderen of zelfs geheel op te heffen, indien de verwachting bestaat, dat dientengevolge de uitvoer belangrijk toe zal nemen.

Daarnaast zijn verschillende maatregelen getroffen om voor het buitenland het aanknoopen van handelsrelaties met Rusland te vergemakkelijken. Zoo werd reeds 4 April 1922 een decreet uitgevaardigd betreffende concessies. Immers, zoo verklaart de Russian Information and Review, het orgaan van de Russische handelsdelegatie te Londen, in het nummer, waarin ook de tekst van dit decreet is opgenomen, het toenemende handelsverkeer maakte de uitbreiding van vele vennootschappen noodzakelijk. Waar nu gewoonlijk de Volkscommissariaten hun aandeelen verkrijgen door inbreng in natura (gewoonlijk gebouwen), daar is men voor de verdere vergroting van het kapitaal op buitenlandsche deelneming aangewezen. Een nieuwe hoofdcommissie voor concessies en N.V. werd door dit decreet in het leven geroepen: alle ontwerpen van concessie-overeenkomsten moeten door haar worden goedgekeurd en vervolgens door haar, via den Raad van Arbeid en Verdediging, aan de goedkeuring van den Raad van Volkscommissarissen worden onderworpen. Zeer onlangs is besloten een speciale sub-commissie van concessies te verbinden aan

¹⁾ Vgl. ook pags. 306, 360, 423, 479 en 543 van den jaargang 1922.

de handelsvertegenwoordiging der R. S. F. S. R. te Berlijn.

Dan moet gewezen worden op de voorrechten op transportgebied, welke de onderdanen van een land, dat met de R. S. F. S. R. een handels- of vredesverdrag heeft gesloten, genieten. De verordening van den Raad van Volkscommissarissen van 27 September 1922, betreffende transport van personen en goederen door buitenlandsche schepen in het zeeverkeer van de R. S. F. S. R., bepaalt in haar eerste artikel:

„Aan schepen, toebehorende aan buitenlandsche regeeringen, aan maatschappijen en aan particuliere onderdanen van Staten, met welke de R. S. F. S. R. een handels- of vredesverdrag heeft gesloten, is, op grond van wederkeerigheid, vrij vervoer van personen en goederen van buitenlandsche havens naar Russische zeehavens en terug, toegestaan.”

In dit verband is een overzicht van de, tot nu toe, door de R. S. F. S. R. gesloten handels- of vredesverdragen, niet ongewenscht. (Hieronder zijn niet genoemd de met Azerbeidzjan, Georgië, het Verre Oosten en de Oekraïne gesloten verdragen, daar deze landen, met Armenië, in art. 3 van het decreet volkomen met de R. S. F. S. R. gelijk gesteld worden, op het gebied van kust- en zeevaart.) Gesloten werd met:

Esthland, den 2en Februari 1920, een vredesverdrag;

Lithauen, den 12en Juli 1920, een vredesverdrag;

Letland, den 11en Augustus 1920, een vredesverdrag;

Khiva, den 13en September 1920, een alliantie-tractaat en een handelsverdrag;

Finland, den 14en October 1920, een vredesverdrag;

Perzië, den 26en Februari 1921, een vriendschapsverdrag;

Afghanistan, den 28en Februari 1921, een verdrag om de betrekkingen weder aan te knoopen;

Engeland, den 16en Maart 1921, een handelsverdrag;

Turkije (Angora), den 16en Maart 1921, een solidariteits- en vriendschapsverdrag;

Polen, den 18en Maart 1921, een vredesverdrag;

Noorwegen, den 2en September 1921, een handelsverdrag;

Mongolië, den 5en November 1921, een vriendschapsverdrag;

Oostenrijk, den 8en December 1921, een handelsverdrag;

Italië, den 26en December 1921, een voorloopig handelsverdrag; een nader handelsverdrag van den 24en Mei 1922 is door den Raad van Volkscommissarissen verworpen;

Zweden, den 1en Maart 1922, een voorloopig handelsverdrag, dat echter niet geratificeerd is;

Duitschland, den 16en April 1922, het tractaat van Rapallo;

Tsjechoslowakije, den 5en Juni 1922, een voorloopige overeenkomst;

Canada, den 3en Juli 1922 een regeling, houdende uitbreiding tot Canada van het met Engeland gesloten handelsverdrag.

Deze reeks landen heeft derhalve in haar handelsverkeer met Rusland een grooten voorsprong op die Staten, die Rusland noch feitelijk noch rechtens erkend en volstrekt geen banden met dit land aangeknoopt hebben. Waar Nederland tot deze laatste categorie behoort, is de door Mr. H. J. Knottenbelt in de Jaarvergadering van de Nederlandsche Reedersvereniging, den 21en Februari 1923, geuite klacht, dat de handel van Nederland met Rusland zoo onbeteeke-nend is, daar het de concurrentie met de andere, door het decreet bevoorrechte, landen niet vol kan houden, alleszins begrijpelijk; de vergadering heeft dan ook met algemeene stemmen een motie aangenomen, om er bij de regeering op aan te dringen, dat, zoo spoedig mogelijk, de diplomatieke betrekkingen met Rusland weder worden aangeknoopt.

Het betalingsverkeer houdt met de verschillende

wijzigingen ter vergemakkelijking van het handelsverkeer ongeveer gelijken tred.

Reeds in den jaargang 1922, p. 37, van dit blad werd medegedeeld, dat verschillende Duitsche banken met de Russische Staatsbank een regeling hadden getroffen over het doen van betalingen door het buitenland in Rusland. Een decreet van den 5en October 1921 had bepaald, dat de bij de handelsvertegenwoordigingen van het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel geopende kassen van het Volkscommissariaat van Financiën, overwijzingen naar Rusland mochten verrichten.

Een nadere regeling gaf een decreet van den 4en April 1922, bepalende dat alle overwijzingen naar Rusland uit het buitenland en omgekeerd moesten geschieden door bemiddeling van de Staatsbank; vanuit het buitenland kunnen zij thans plaats hebben naar de 140 plaatsen, waar agentschappen der Staatsbank zijn gevestigd, door de correspondenten, die de Staatsbank volgens den Engelschen „Economist” in de meeste landen van Europa heeft, en verder door het onlangs door de Staatsbank te Londen geopende filiaal.

In een ander decreet van den 4en April 1922 werd de afleveringsdwang van edele metalen, in baar en in munten, van edelsteen en van buitenlandsche waarden, vroeger aan de bevolking opgelegd, opgeheven, en de vrije uitvoer tot een zeker maximumbedrag toegestaan. Aan- en verkoop van gemunt edel metaal bleef echter nog uitsluitend het recht van de Staatsbank.

Den 27en Juli 1922 werd een decreet uitgevaardigd door den Raad van Arbeid en Verdediging, waarin aan de Staats- en coöperatieve instellingen het recht werd toegekend om voor bewezen diensten gouden en zilveren munt aan te nemen; de vrije beschikking, die aan de bevolking reeds, in het decreet van den 4en April 1922, voor edele metalen, in baar en in munten, voor edelsteen en voor buitenlandsche waarden gegeven was, bleef aan deze instellingen echter onthouden door de bepaling in het decreet van 27 Juli, dat zij het ontvangene onmiddellijk moesten storten op hun rekening-courant bij de Staatsbank.

Een decreet van den 29en Januari 1923 brengt, zooals de Russian Information and Review zelf constateert, welhaast de voltooiing op het gebied van het betalingsverkeer van de wijzigingen, welke moesten voortvloeien uit de nieuwe Russische economische politiek; hierin immers wordt het monopolie van de Staatsbank van aan- en verkoop van vreemd geld opgeheven: voortaan is ieder gerechtigd transacties op dit gebied af te sluiten, mits zulks slechts plaats heeft op de effecten- en wisselbeurzen — welke door het decreet van den 20en October 1922 over „Effecten- en Wisselbeurzen” in het leven geroepen werden — of door de bank- en creditinstellingen. De transacties mogen volgens dit decreet betreffen: a. vreemd geld, hetzij papier, wissels of andere waarden; b. bankbiljetten; c. staatspapier, dat volgens de wet als ruilmiddel erkend is; d. aandelen in ingeschreven N.V. en e. edele metalen. Verder omschrijven beide decreten, wie leden van de effecten- en wisselbeurzen kunnen zijn.

Het nieuwste decreet op het gebied van het betalingsverkeer, van den 15en Februari 1923, waardoor het decreet van den 27en Juli 1922 geheel opgeheven en de andere boven behandelde aanzienlijk gewijzigd worden, laten wij in volledigen tekst volgen; deze luidt aldus:

Decreet van het al-Russisch Centraal Uitvoerend Comité en van den Raad van Volkscommissarissen van 15 Februari 1923, ter vervanging der vroegere decreten betreffende transacties in ongemunt goud en zilver en in vreemd geld.

Art. 1. De koop en verkoop van ongemunt goud en zilver, vreemd geld en cheques en wissels in vreemd geld wordt hierbij toegestaan.

N.B. Hierdoor wordt ingetrokken het verlot om betalingen te doen en te ontvangen in Russische gouden

munt, dat, bij decreet van den Raad van Arbeid en Verdediging van 27 Juli 1922, werd gegeven aan Staats- en coöperatieve instellingen en ondernemingen. Evenmin mogen bovengenoemde instellingen en ondernemingen betalingen doen of ontvangen in vreemd geld en in cheques en wissels in vreemd geld, tenzij ze dienen ter afwikkeling van overeenkomsten, die met instellingen en ondernemingen in het buitenland gesloten zijn.

Art. 2. Transacties in vreemd geld en in cheques en wissels in vreemd geld mogen onder de volgende voorwaarden plaats hebben:

a. Koop en verkoop van vreemd geld en van cheques en wissels in vreemd geld moeten plaats hebben, hetzij direct op de effecten- en wisselbeurzen, op de wijze, die is vastgesteld in het decreet van den Raad van Volkscommissarissen, betreffende effecten- en wisselbeurzen¹⁾, hetzij door middel van bankinstellingen, welke, of op grond van hun statuten, of door een speciale vergunning van het Volkscommissariaat van Financiën, gerechtigd zijn, transacties in vreemd geld af te sluiten.

b. Vreemd geld en cheques en wissels in vreemd geld mogen worden aangekocht door Staats- (gemeentelijke inbegrepen) en coöperatieve instellingen en ondernemingen, die geen lid zijn van de effecten- en wisselbeurzen of van de effecten- en wisselafdeelingen van de beurzen van koophandel, doch niet dan na voorafgaande goedkeuring van iedere dergelijke transactie door den specialen Raad voor Geldaangelegenheden van het Volkscommissariaat van Financiën, overeenkomstig het decreet van den Raad van Volkscommissarissen van 30 Januari 1923.

c. Alle Staats- (gemeentelijke inbegrepen) en coöperatieve instellingen en ondernemingen, die hun zetel hebben binnen de grenzen van de Russische Socialistische Federatieve Sovjet-Republiek en met haar verbonden republieken, moeten al het vreemde geld, dat zij in bezit hebben, storten op hun rekening-courant bij de Staatsbank of die bankinstellingen, die het recht hebben, transacties in vreemd geld af te sluiten; in dat geval moeten deze laatste op hun beurt deze tegoeden bij de Staatsbank storten.

Particuliere personen en ondernemingen zijn verplicht, alle vreemd geld, dat zij ontvangen voor uitgevoerde artikelen, te storten op hunne rekening-courant bij de Staatsbank of de bankinstellingen, genoemd in de eerste alinea van deze paragraaf.

N.B. 1. De in par. c van art. 2 genoemde bezitters van vreemd geld, die over dit geld wenschen te beschikken, moeten het in de eerste plaats aanbieden aan de Staatsbank, die het eerste recht van koop heeft.

N.B. 2. Een afzonderlijk decreet van den Raad van Volkscommissarissen zal de wijze regelen, waarop Staats- en coöperatieve instellingen en ondernemingen tegoeden in het buitenland zullen moeten aanhouden.

Art. 3. Alle leden en geregelde bezoekers van effecten- en wisselbeurzen en van de effecten- en wisselafdeelingen, van beurzen van koophandel zullen verplicht zijn, den eersten van elke maand aan den specialen Raad voor Geldaangelegenheden op een door dezen vast te stellen wijze rapport uit te brengen over de door hen afgesloten transacties in vreemd geld.

Instellingen en ondernemingen, welke van den specialen Raad voor Geldaangelegenheden vergunning gekregen hebben voor één enkelen aankoop van vreemd geld, moeten, uiterlijk drie maanden na het verkrijgen van de vergunning, verslag aan dezen uitbrengen.

Staats- (gemeentelijke inbegrepen) en coöperatieve instellingen en ondernemingen, zowel als particuliere ondernemingen en personen, die van het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel vergunning gekregen hebben om goederen uit te voeren, moeten, eveneens uiterlijk drie maanden na het verkrijgen dezer vergunning, verslag uitbrengen aan den specialen Raad voor Geldaangelegenheden. Het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel moet den specialen Raad voor Geldaangelegenheden verwittigen van elke verleende vergunning betreffende den export van goederen.

Art. 4. Instructies betreffende het inwerkingtreden van dit decreet zullen door het Volkscommissariaat van Financiën, in overleg met het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel, worden uitgevaardigd.

De Engelsche „Economist” deelt mede, dat vijf particuliere banken hun werkzaamheden in Rusland aangevangen hebben.

¹⁾ Zie voor dit decreet (van 20 October 1922) hierboven.

Chronologisch overzicht van de verlagingen, welke de tarieven voor het vervoer van goederen over de Nederlandsche Spoorwegen sinds Juni 1921 hebben ondergaan. II. — Ten vervolge op het in ons nummer van 14

Maart jl. afgedrukte eerste deel van dit overzicht volgen hieronder de verlagingen sinds 1 Januari 1923. Voor enkele toelichtende beschouwingen zij naar den aanhef van het eerste deel verwezen.

TABEL II (Vervolg). — LIJST DER VRACHTVERLAGINGEN SINDS JUNI 1921. (Zie pgn. 239).

Datum.	Omschrijving.	Toelichting.
1923		
1 Januari	Barême A van Speciaaltarief No. 1 (mest) verminderd met 20 %.	Was tot dusverre 20 % lager dan klasse C; nu dus \pm 36 % lager dan klasse C.
1 Januari	Speciaaltarief No. 16 (Groenten en vruchten naar het Buitenland) tijdelijk verlaagd met \pm 25 %.	Voor ijlgoed was reductie 40 % op de normale vrachten; is dus nu \pm 55 %. Voor vrachtgoed was reductie 30 % op de algem. stukgoedklasse resp. Klasse B (bij 5000 KG.) en 36 % op Klasse C (bij 10.000 KG.) Thans is die reductie 50 % op de algemeene stukgoedklasse en op Klasse B (bij 5000 KG.) resp. 52 % op Klasse C (bij 10.000 KG.)
1 Januari	Invoering Speciaaltarief No. 20 voor Hout, van Amsterdam en Zaandam naar Maastricht.	Bij vervoer van minstens 750 ton per jaar restitutie van hetgeen meer aan vracht is betaald dan f 6,50 per ton = \pm 35 % reductie.
1 Januari	Invoering tijdelijk Speciaaltarief No. 21 voor aardappelen van Friesland naar Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht.	Reductie van \pm 36 % op de vrachtprijzen van Klasse C.
1 Januari	Invoering van verlaagde vrachtprijzen voor bestelgoed.	Op afstanden van 1—50 KM. bedraagt b.v. de verlaging: voor zendingen van 1 KG. 40 % " " " 15 KG. 27 % " " " 100 KG. 26 % Op afstanden van 51—100 KM. is de verlaging: voor zendingen van 1 KG. 20 % " " " 15 KG. 20 % " " " 100 KG. 18 % Op afstanden boven 100 KM. geen verlaging.
10 Januari	<i>Oningepakte</i> buizen, dakleien, dakpannen, steenen, tegels en soortgelijke goederen worden bevracht tegen het werkelijk gewicht, minstens voor 2000 KG. per vrachtbrief en per wagen. Matten van biezen e. d. g. worden alleen als volumineuze goederen bevracht, indien zij lichter zijn dan 90 KG. per M ³ .	Was tot dusverre het 2 $\frac{1}{2}$ -voudig gewicht der zending, minimum 2000 KG., tenzij bevrachting volgens het werkelijk gewicht, minstens voor 3000 KG., voordeliger was.
12 Januari	Invoering Speciaaltarief No. 5 voor Groot en Klein Vee van en naar Gouda naar en van Rotterdam en Utrecht.	Deze artikelen werden tot dusverre steeds als volumineuze goederen bevracht, op enkele uitzonderingen na.
20 Januari	Invoering Speciaaltarief No. 22 voor granen, veevoeder, enz. van Amsterdam en Rotterdam naar verschillende stations in Overijssel en Gelderland.	20 % reductie op de normale vee prijzen.
1 Februari	De lig- en magazijngelden zijn verlaagd als volgt: Voor goederen in de open lucht neergelegd: van f 0,06 tot f 0,03 per 100 KG. en per etmaal; minimum van f 0,30 tot f 0,20 per zending. Voor goederen in de goederenloodsen neergelegd: van f 0,12 tot f 0,06 per 100 KG. en per etmaal. minimum van f 0,30 tot f 0,20 per zending.	Geeft 20 % reductie op de vrachtprijzen van Speciaaltarief No. 10 (is \pm 36 % reductie op de normale klasse C).
1 Februari	Het station Nijmegen wordt nog opgenomen als station van vertrek in Speciaaltarief No. 19 voor vlas in 't stroo en afval van vlas.	Beteekent voor het verkeer van Nijmegen naar de Belgisch-Nederlandsche grenspunten, verlaging voor vlas in 't stroo: van Klasse B tot Klasse C; voor afval van vlas: van Klasse C tot Speciaaltarief No. 10.
7 Februari	Enkele voorwaardelijk ten vervoer toegelaten goederen, o. m. vernissen en vluchtige oliën, patronen voor handvuurwapenen, vuurwerk van geperst meelpulver e.d.g., spiritusvernissen en siccatieven, kunnen iederen dag tegen het werkelijk gewicht worden bevracht.	Tot dusverre was bevrachting tegen werkelijk gewicht alleen des Dinsdags en Vrijdags mogelijk; voor het vervoer op andere dagen moest minstens de vracht voor 2000 KG. volgens de Algemeene stukgoedklasse worden betaald.
14 Februari	Bezaagd hout (ook geploegd of geschaafd) in klasse C opgenomen.	Was tot dusverre Klasse B.
15 Februari	Invoering van Speciaaltarief No. 6 voor groot en klein vee van Groningen naar Amsterdam, Delft, Gouda, Den Haag, Leiden, Nieuwerkerk, Rotterdam, Utrecht en Woerden, alsmede van Sneek naar Amsterdam.	Geeft 20 % reductie op de normale vee prijzen.

Datum.	Omschrijving.	Toelichting.
1923		
20 Februari	Voor volumineuze goederen per wagenlading wordt bij vervoer in gesloten wagens de vracht van klasse B met 10 % verhoogd.	Tot dusverre werd Klasse A berekend.
21 Februari	Voor ledig teruggaande emballage, die niet volumineus is, zooals biervaten, cilinders voor samengeperste gassen enz., wordt de vracht voor zendingen bij wagenlading berekend tegen de helft van het werkelijk gewicht, volgens de betrekkelijke wagenladingsklasse.	Was tot dusverre voor wagenladingen de helft van het werkelijk gewicht volgens de Algemeene Stukgoedklasse.
21 Februari	Enkele chemische producten [Natriumbisulfiet, Natriumsulfiet en Natriumthiosulfaat (Natriumhyposulfiet)] worden in klasse C opgenomen.	Werden tot dusverre volgens Klasse A bevracht.
21 Februari	Invoering Speciaaltarif No. 23 voor bewerkt vlas van Friesland en Groningen naar Rotterdam.	Vrachtsverlaging van Klasse A tot Klasse B.
21 Februari	Indien afzender voor ongeperst stroo een vijftien-tons wagen aanvraagt, doch de spoorweg verstrekt, bij gebrek aan zulk materieel, twee andere wagens, dan is voor deze twee wagens te zamen de vracht voor ten minste 7500 KG. Klasse B verschuldigd.	Voordien was voor de twee wagens ten minste de vracht voor 10.000 KG. Klasse B te betalen.
1 Maart	Landbouwwerktuigen, geheel of nageoeg geheel van ijzer, staal of steen, worden als stukgoed bevracht tegen het werkelijk gewicht volgens de Uitzonderingsstukgoedklasse, mits zij, naar het oordeel van het station van afzending, zooveel mogelijk uit elkander zijn genomen of opgevouwen.	Tot dusverre was in het tarief een beperkt lijstje opgenomen van landbouwwerktuigen, die op nevenstaande wijze mochten worden bevracht. Door dezen maatregel kunnen dus thans nog meer ijzeren en steenen landbouwwerktuigen voor die gunstige bevrachting in aanmerking komen.
1 Maart	Volumineuze stukgoederen worden voortaan tegen het anderhalfvoudige van het werkelijk gewicht bevracht.	Was tot dusverre een bevrachting tegen het dubbele van het werkelijk gewicht, zoodat hiermede $\pm 25\%$ vrachtsverlaging wordt gegeven.
1 Maart	Stukgoed colli van ten hoogste 700 KG. worden voortaan door den spoorwegdienst zelf geladen en gelost.	De grens voor die colli was 500 KG. Boven de 500 KG. moesten belanghebbenden er in den regel dus zelf voor zorgen. Thans eerst, indien de colli zwaarder dan 700 KG. wegen.
1 Maart	Onverglaasde drainerbuizen ten behoeve van den landbouw, worden in speciaaltarif No. 2 opgenomen.	Verlaging van Klasse C tot Speciaaltarif No. 2.
1 Maart	Cement en tras (ook mengsel ervan) en metselkalk van allerlei aard, gebluscht of ongebluscht, in Speciaaltarif No. 2 opgenomen.	Beteekent voor cement en tras en voor sommige kalksoorten verlaging van Klasse C tot Speciaaltarif No. 2.
1 Maart	Invoering van een tijdelijk Speciaaltarif No. 7d voor het vervoer als ijsgoed van bokking en haring van verschillende Zuiderzeestations naar de groote centra in Noord- en Zuid-Holland.	Vracht voor stukgoed: enkelvoudige algemeene stukgoedklasse in plaats van de dubbele; vracht voor wagenladingen: enkelvoudige Klasse A inplaats van dubbel Klasse A. Geeft dus 50 % reductie op de normale ijsgoedvracht.
1 Maart	Het Speciaaltarif No. 22 voor het vervoer van granen enz. ondergaat aanzienlijke uitbreiding.	Was tot dusverre in hoofdzaak geldig voor stations in den Achterhoek en Twente; nu ook voor verschillende plaatsen in en langs de Veluwe en in Drente.
1 Maart	In Speciaaltarif No. 5 voor groot en klein vee worden de relatien Utrecht—Rotterdam—Nieuwerkerk en Woerden—Utrecht opgenomen.	Geeft derhalve ook voor nevenstaande relatien 20 % reductie op de normale veeprizen.
1 Maart	Invoering van Speciaaltarif No. 7 voor groot en klein vee van Leeuwarden naar Alkmaar, Enkhuizen, Hoorn, Kwadijk—Edam en Purmerend.	Geeft 20 % reductie op de normale veeprizen.
7 Maart	De meeste aardsoorten, als pottenbakkersaarde, porceleinaarde (kaoline, china-clay) worden in Speciaaltarif No. 2 opgenomen.	Verlaging voor sommige aardsoorten, als porceleinaarde en pottenbakkersaarde van Klasse C tot Speciaaltarif No. 2.
7 Maart	Asbestcementplaten en -leien in Klasse C gerangschikt.	Verlaging van Klasse B tot Klasse C.
7 Maart	Alle, niet gebeeldhouwde, doch overigens al dan niet bewerkte steen in speciaaltarif No. 2 opgenomen.	Sommige bewerkte steen, b.v. die gefrijnd zijn, betaalden Klasse C; waren ze nog meer bewerkte, dan was zelfs Klasse B verschuldigd. Nu komt steeds Speciaaltarif No. 2 in aanmerking.
7 Maart	In Speciaaltarif No. 21 voor aard-appelen van Friesland naar Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht worden de artikelen koolrapen en versche wortelen opgenomen.	Beteekent voor de artikelen koolrapen en versche wortelen voor nevenstaande relatien vrachtverlaging van 20 % op de vrachtprijzen van Speciaaltarif No. 10 (= $\pm 36\%$ reductie op Klasse C).

Datum.	Omschrijving.	Toelichting.
1923		
7 Maart	In Speciaaltarif No. 23 voor bewerkt vlas van Friesland en Groningen naar Rotterdam wordt Amsterdam opgenomen met dezelfde vrachtprijzen als Rotterdam.	Betekent globaal genomen, 10 à 20 % reductie op Klasse A voor het verkeer met Amsterdam.
7 Maart	In Speciaaltarif No. 4 voor groot en klein vee wordt de relatie Leeuwarden—Oudewater opgenomen.	15 % reductie op de normale vee prijzen.
7 Maart	De relaties Oudewater— <u>Rotterdam</u> <u>Utrecht</u> opgenomen in Speciaaltarif No. 5 voor groot en klein vee en de relaties Groningen— <u>Alphen a/d. Rijn</u> <u>Oudewater</u> in Speciaaltarif No. 6 voor groot en klein vee.	20 % reductie op de normale vee prijzen.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's Gravenhage, 15 Febr. 1923.
Mr. A. M. de Jong, De Engelse Bank-Restriction van 1797.

Journal of Political Economy. — Chicago, Februari 1923.

G. A. Kleene, Productive apparatus and the capitalist;
R. Lennard, English agriculture since 1914. III;
J. M. Clark, Overhead costs in modern industry;
W. C. Keirstead, Provincial taxation in Canada; R. E. Montgomery, International patent legislation;
F. Ch. Palm, The siege of La Rochelle; L. W. Mints, Open market borrowing.

Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Februari 1923.

F. D. Graham, Some aspects of protection further considered; H. Working, Prices and the quantity of circulating medium, 1890—1921; E. W. Morehouse, Development of industrial law in the Rochester clothing market; A. F. McGoun, Higher and lower desires; J. Jastrow, The new tax system of Germany; A. A. Young, Fisher's „The making of index numbers”.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, Februari 1923.

H. Bourgin, La statistique des besoins de la France pendant la guerre; Dr. F. Ledé, La protection des enfants du premier âge (loi du 23 décembre 1874) et budgets départementaux (fin).

Die Bank. — Berlijn, Januari 1923.

A. Lansburgh, Die Verankerung der Mark; H. Ide, Dokumentensicherung und Fingerabdruck-Verfahren.

Bank-Archiv. — Berlijn, 1 Februari 1923.

Aufruf; Protest der Reichsbank gegen französische und belgische Uebergriffe; Dr. G. Glück, Die New Yorker Tagung der American Bankers Association vom 2. bis 6. Oktober 1922; Dr. W. Koepfel, Bemerkungen zu den Bewertungsrichtlinien für Vermögenssteuer und Zwangsanleihe; Brink, Die Talonsteuer nach dem 1. Januar 1923.

Finanz-Archiv. — Stuttgart, Berlijn, Jrg. 39, Band II.

Dr. R. Büchner, Die Entwicklung der englischen Erbschaftsbesteuerung seit 1909; Dr. A. Kirchner, Das Anhaltische Salzwerk Leopoldshall und sein Einfluss auf den Anhaltischen Staatshaushalt; Dr. W. Rothkegel, Die neueste Entwicklung der Landgüterpreise in Preussen; G. Schanz, Der privatwirtschaftliche Einkommensbegriff.

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, Februari 1923.

bevat o.a.:

L. Le M. Minty, Business degrees conferred by the London University; J. W. Holdich, The Law of Property Act, 1922; A. K. George, Stamp duties and the Stamp Acts.

The Geographical Journal. — Londen, Februari 1923.

F. Wild, The voyage of the „Quest”; G. Lenox-Conyngham, The proposed determination of primary longitudes by international co-operation; Brigadier-General George Pereira's journey to Lhasa.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MAART 1923.

Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn.	f	700.000,—
zijnde:		
N.V. Cultuur-Maatsch. „Waringin”	f	700.000,— aad. à 100 %.
Tramweg-Maatschappijen	„	464.640,—
zijnde:		
Serajoedal Stoomtram-Maatschappij	f	484.000,— 6 % obl. à 96 %.
Diversen	„	3.601.200,—
zijnde:		
R.-K. Parochiaal Kerkbestuur van St. Agatha te Beverwijk	f	300.000,— 6 % obl. à 100 %.
R.-K. Kerkbestuur der Parochie van den H. Antonius van Padua te Rotterdam	f	150.000,— 5 % obl. à 100 %.
Parochie van den H. Nicolaas te Rotterdam	f	300.000,— 5 % obl. à 100 %.
Mij. tot Aanleg en Exploitatie van Laagspanningsnetten	f	2.880.000,— 5½ % obl. à 99 %.
Totaal	f	4.765.840,—
Totaal der emissies in Januari	f	86.663.725,—
Februari	„	5.757.500,—
Maart	„	4.765.840,—
Algemeen Totaal	f	97.187.065,—

Bovendien:

f	38.660.000,—	3 m. Schatkistpromessen	a	f	992,44
„	16.780.000,—	6 m. „	„	„	985,—
„	14.552.000,—	4½ % Schatkistbiljetten	„	„	1002,50

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	November 1922		December 1922	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten.	30799	f 15.074.441	29537	f 15.374.834
door overschrijving 1).	109050	„ 71.394.667	114976	„ 78.914.531
Particuliere rekeninghoud.	16975 2)	„ 28.599.249	17280 2)	„ 27.655.526
Saldo te goed part. rek. u ^o .	—	„ 16.578.010	—	„ 17.500.033
Deposito's voor een jaar vast.	1806	„ 7.830.100	1863	„ 8.045.000

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde pl m. f 8.866.726,87 voor de maand September 1922 en f 16.452.203,46 voor de maand October 1922. 2) Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{	Disc. Wissels. 4	18 Juli '22	Bk. v. Noorw. . 5	17 Aug. '22
		Bel. Binn. Eff. 4	18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	{	Vrsch. in R.C. 5	18 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5½	22 Jan. '23
				Bank v. Spanje 5½	18 Mei '22
		Duitache Rijksbk. 12	18 Jan. '23	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
		Bk. van Frankrijk 5½	22 Feb. '23	F. Res. Bk. N.Y. 4½	23 Feb. '23
		Nat. Bk. v. Oostenr. 9	1 Jan. '23	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09
		Nat. Bk. v. Denem. 5	25 Apr. '21	Bk. v. Tjecho-	
		Zweeds. R.ksbk. . 5	10 Mrt. '22	slovakijë . . 5	15 Jan. '23

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatte				
14 April '23	3½ - 3/8	3¼	2 1/8	—	—	4½ - 4¾ 1)
9-14 A. '23	3 3/8 - 3/8	3¼	2 1/8 - 3/16	—	—	4 - 5½
2-7 " '23	2 7/8 - 3	3¼ - 1/2	2¼ - 3/8	—	—	4 - 6½
26-31 M. '23	2 5/8 - 3 3/8	3¼ - 1/2	2 1/8 - 3/8	—	—	5 - 6½
10-13 A. '22	4 1/8 - 3/8	3¼ - 4¼	2 5/8 - 3/8	—	—	3½ - 4½
11-16 A. '21	4 1/2 - 5/8	3½	6 1/8 ¼	—	—	6-7
20-24 Juli '14	3 1/8 - 3/16	2¼ - 3/4	2¼ - 3/4	2 1/8 - 1/2	2½	5½ - 7½

1) Noteering van 13 April.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was vrij stationnair en aanvankelijk vast. Ook dollars trokken iets aan. Door sterk aanbod van dollars door De Nederlandsche Bank bleef deze koers verder stationnair, maar moest Londen door arbitrage aanbod iets prijs geven en eindigde de week ten slotte circa ¼ cent lager. Markten schommelden tusschen 0.0120 1/2 en 0.0121, met aan het slot een iets flauwere tendens. Ook Parijs en België zeer stationnair op basis van omstreeks 17.— voor Parijs. Skandinavië, Spanje, Buenos-Aires, Java, alle eveneens stabiel. Alleen Zwitserland opnieuw flauwer, slot ca. 46.45.

17 April 1923.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen*	Parijs*	Berlijn*	Wenen*	Brussel**)	New York**)
9 April 1923..	11.89¼	17.22½	0.0121	0.0036¼	14.87½	2.53 7/8
10 " 1923..	11.89½	17.10	0.0121	0.0036¼	14.81	2.55 7/8
11 " 1923..	11.89½	16.90	0.0121	0.0036	14.62	2.55 3/8
12 " 1923..	11.89½	17.05	0.0121	0.0036	14.66	2.55 1/2
13 " 1923..	11.89¼	17.15	0.0121	0.0036	14.79	2.55 3/8
14 " 1923..	11.89	17.—	0.0121	0.0036¼	—	—
Laagste d. w. 1)	11.88 3/8	16.75	0.0120 1/2	0.0035	14.45	2.54 3/8
Hoogste " " 1)	11.89 3/4	17.32½	0.0121 1/2	0.0037	14.92½	2.56 1/4
7 April 1923..	11.88½	16.82½	0.0121	0.0036¼	14.54	2 54 7/8
29 Mrt. 1923..	11.88¼	16.80	0.0115¼	0.0036	14.53	2 53 3/4
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.
2) Noteering van 6 April.

Data	Stock- holm*)	Kopen- hagen*)	Chris- tiana*)	Zwitser- land*)	Spanje 1)	Bataavia 1) telegrafisch
9 April 1923	67.65	48.55	45.95	46.70	38.95	98-98½
10 " 1923	67.95	48.60	45.95	46.75	39.12½	98-98½
11 " 1923	67.95	48.55	45.90	46.70	39.02½	98-98½
12 " 1923	68.—	48.40	45.90	46.50	39.07½	98-98½
13 " 1923	67.95	48.25	45.90	46.52½	39.10	98-98½
14 " 1923	67.95	48.20	45.90	46.52½	39.10	98-98½
L'ste d. w. 1)	67.50	48.10	45.75	46.42½	38.90	98
H'ste " " 1)	68.10	48.70	46.10	46.80	39.20	98½
7 April 1923	67.60	48.60	46.—	46.80	38.95	98-98½
29 Mrt. 1923	67.50	48.65	45.90	46.92½	38.95	98-98½
Muntpariteit	66.67	46.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
14 April 1923	4.66.62	6.67	0.0047 3/8	39.17
Laagste d. week	4 65.62	6.58	0.0047 3/8	39.—
Hoogste " "	4.66.62	6.73	0.0047 3/8	39.19
7 April 1923	4.66.87	6.64	0.0047	39.28
31 Maart 1923	4.67.75	6.66	0.0047	39.38
Muntpariteit..	4.86.67	19.30	23.81 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings- eenheden	31 Maart 1923	7 April 1923	9/14 April '23 Laagste	14 April 1923 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*Bangkok ..	Sh. p. tical	1/10	1/10	1/10	1/10
B. Aires 1) ..	d. p. \$	43 1/16	43 1/8	42 13/16	43 1/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 3/8	1/4 3/8
Constantinop.	Piast. p. £	700	700	680	720
Hongkong ..	id. p. \$	2/4 7/16	2/3 3/4	2/3 3/4	2/4 1/8
Lissabon 1) ..	d. per Mil.	2 17/32	2 13/32	2 9/16	2 15/32
Madrid	Peset. p. £	30.46 3/4	30.48 1/2	30.35	30.48
Mexico	d. per \$.	25 "	25	24	26
Montevideo 1)	id.	43 3/8	43 3/4	43	43 3/8
Montreal....	\$ per £	4.75 3/4	4.75 3/4	4.73	4.76 3/8
Praag	Kr. p. £	157 1/2	156 1/2	155	165 1/2
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 17/32	5 1/16	5 1/16	5 1/16
Rome	Lires p. £	93	94 1/16	93	94
Shanghai....	Sh. p. tael	3/2 2/8	3/2 1/16	3 1/4	3/2 3/8
Singapore ..	id. p. \$.	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 1/8	2/4 7/16
Valparaiso 2).	peso p. £	36.60	37.60	37.20	37.80
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/0 15/16	2/1 1/32	2/1	2/1 3/16

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

NOTEERING VAN ZILVER.

te Londen N. York		te Londen N. York	
14 April 1923..	32 3/8	66 1/2	13 April 1922.. 33 3/8
7 " 1923	32 3/16	68 1/2	16 April 1921.. 34 1/2
31 Maart 1923	32 3/4 1)	68	20 Juli 1914.. 24 15/16
			54 1/8

1) Noteering van 29 Maart 1923.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 16 April 1923.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 71.927.172,70 B.-bk. " 34.704.020,24 Ag.sch. " 56.973.634,37	f 163.604.827,31
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 99.443.500.—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	99.443.500 —
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 35.540.056,19 B.-bk. " 9.313.092,32 Ag.sch. " 89.300.125,95	f 134.153.274,46
Op Effecten	f 124.026.274,46	—
Op Goederen en Spec.	10.127.000.—	134.153.274 46
VoorSchotten a. h. Rijk	—	9.149.269 27
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.239.390.— Muntmat., Goud .. „525.550.137,91	f 581.789.527,91
Munt, Zilver, enz.	„ 8.074.772,69	—
Muntmat., Zilver ..	—	589.864.300,60
Effecten	Bel. v. h. Res. fonds.. f 5.650.646,93 id. van 1/2 v. h. kapit. „ 3.972.813,50	9.623.460,43
Geb. en Meub. der Bank	—	4.522.000.—
Diverse rekeningen	—	30.682.430,38
		f 1.041.043.062,45
Passiva.		
Kapitaal	—	f 20.000.000.—
Reservefonds	—	5.660.599,75
Bijzondere reserve	—	1.675.581,33
Bankbiljetten in omloop	—	953.783.210.—
Bankassigatiën in omloop	—	2.203.568,47
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 38.937.427,96	—	38.937.427,96
Diverse rekeningen	—	18.782.674,94
		f 1.041.043.062,45
Beschikbaar metaalsaldo	—	f 390.183.872,03
Op de basis van 3/8 metaaldekking	—	191.199.030,75
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is..	—	1.950.919.360.—

NED. BANK 16 April 1923 (vervolg).
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
16 Apr. 1923.....	581.790	8.075	953.783	41.141
9 " 1923.....	581.790	6.353	958.075	43.070
3 " 1923.....	581.790	6.706	964.584	56.775
26 Mrt. 1923.....	581.790	7.110	932.433	35.306
19 " 1923.....	581.790	7.135	935.481	37.633
18 Apr. 1922.....	605.953	5.271	998.014	29.486
18 Apr. 1921.....	610.976	14.857	1.047.210	56.115
25 Juli 1914..	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
16 Apr. 1923	163.605	22.000	134.153	390.184	59
9 " 1923	154.043	17.000	137.413	387.218	59
3 " 1923	147.834	11.000	158.323	383.528	58
26 Mrt. 1923	136.573	—	112.950	394.656	61
19 " 1923	136.315	—	107.631	393.606	60
18 Apr. 1922	176.541	30.000	140.038	404.995	59
18 Apr. 1921	234.179	97.000	203.112	404.422	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	9 Apr. 1923	16 Apr. 1923
Aan schatkistpromessen, waarv. direct bij Ned. Bk.	f384.920.000,—	f386.950.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 17.000.000,—	„ 22.000.000,—
Aan zilverbons	„ 224.613.000,—	„ 224.613.000,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 298.622.000,—	„ 300.127.000,—
Voorschot aan Gemeenten	„ 28 Febr. 1923	„ 31 Mrt. 1923
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	„ 97.311.255,60	„ 97.537.646,93
Tegoed v.d. Postch. & G.dst	„ 97.469.468,27 $\frac{1}{2}$	„ 113.363.509,23 $\frac{1}{2}$

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden	Beschikbaar metaal-saldo
7 Apr. 1923	222.750	—	267.500	105.000	148.250
31 Mrt. 1923	222.250	—	261.000	110.000	148.050
24 " 1923	222.000	—	261.000	101.500	149.500
3 Mrt. 1923	158.648	59.440	264.548	104.278	145.037
24 Feb. 1923	158.804	59.086	262.196	111.249	143.913
17 " 1923	158.883	58.917	261.033	108.234	144.635
8 Apr. 1922	149.068	40.061	265.981	102.406	116.126
9 Apr. 1921	224.970	12.400	326.869	145.630	142.349
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor-schotten aan het Gouv.nem.	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dekking-percentage
7 Apr. 1923	148.290	—	11.300	***	60	
31 Mrt. 1923	147.240	—	8.700	***	60	
24 " 1923	149.130	—	8.300	***	61	
3 Mrt. 1923	36.080	35.069	63.999	9.412	32.884	59
24 Feb. 1923	35.672	35.401	70.149	12.373	28.593	58
17 " 1923	35.594	33.433	69.590	12.799	27.358	59
8 Apr. 1922	35.914	18.831	90.901	—	53.023	51
9 Apr. 1921	37.163	23.102	102.621	59.138	34.094	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen ¹⁾	Diverse reke-ningen ²⁾
1 Februari 1923	675	1.213	73	337	892	369
1 Januari 1923	666	1.178	74	329	879	377
1 December 1922	678	1.326	77	322	870	327
1 November 1922	666	1.243	78	353	702	163
1 Februari 1922	749	1.121	79	312	725	288

¹⁾ Sluippost der activa. ²⁾ Sluippost der passiva.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
11 April 1923	127.517	122.911	287.607	27.000	243.415
4 " 1923	127.502	124.096	288.075	27.000	244.352
28 Mrt. 1923	127.505	124.437	285.616	27.000	241.294
21 " 1923	127.512	123.199	280.955	27.000	236.246
12 April 1922	128.863	122.439	307.300	28.500	268.391
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
11 Apr. '23	48.444	68.884	16.116	107.872	24.356	19,64
4 " '23	48.594	73.015	22.612	104.476	23.156	18,22
28 Mrt. '23	48.354	79.812	35.678	97.030	22.819	17,19
21 " '23	48.529	72.436	24.129	102.644	24.063	18,98
12 Apr. '22	57.139	77.674	17.431	124.572	24.874	17,51
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in millioenen Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Waarv. bij Buitt. circ. bkn.	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
7 April '23	9.131	1.005	165	1.300.508	5.624.113	23
31 Mrt. '23	7.055	1.005	165	1.147.004	5.517.920	21
23 " '23	4.195	1.005	165	988.373	4.955.635	20
15 " '23	1.474	1.005	65	787.781	4.272.511	18
7 April '22	1.019	1.000	35	4.980	131.837	5
23 Juli '14	1.691	1.357	—	65	1.891	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data als boven.	Wissels			Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
	Totaal	Handels-wissels	Schatkist-papier		Totaal uitgegeven	In kas bij de Rijksbank
7.221.422	2423.182	4.798.240	2687.804	***	1.300.510	
6.924.113	2372.102	4.552.012	2272.084	***	1.147.010	
6.566.449	2281.991	4.284.457	2253.524	1001.200	988.400	
5.856.358	2100.621	3.755.737	1971.413	800.400	787.800	
144.857	2.110	142.747	25.843	13.816	4.959	
751	751	—	944	—	—	

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
12 Apr. '23	5.536.458	1.864.345	291.785	597.388	23.200.000
5 " '23	5.536.335	1.864.345	291.707	598.276	23.600.000
29 Mrt. '23	5.536.252	1.864.345	291.521	595.982	23.100.000
13 Apr. '22	5.526.225	1.948.367	282.154	629.984	22.200.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Belee-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
2.657.690	22.551	2.165.920	37.296.948	2.040.603	23.392	
3.125.969	24.008	2.086.467	37.824.852	2.372.430	18.164	
2.684.908	24.471	2.059.778	37.187.869	2.040.598	25.387	
2.655.125	45.631	2.402.913	36.153.385	2.091.372	19.742	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. voeder.	Beleen. van prom. d. prootinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
12 Apr. '23	346.727	84.653	480.000	848.160	6.913.047	108.363
5 " '23	345.792	84.653	480.000	881.861	6.900.444	115.670
29 Mrt. '23	345.220	84.653	480.000	859.293	6.884.334	174.365
13 Apr. '22	326.327	84.653	480.000	616.244	6.320.677	209.976

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
28 Mrt. '23	3.063.794	2.089.685	—	112.494	2.232.482
21 " '23	3.074.301	2.102.503	—	118.323	2.231.487
14 " '23	3.078.294	2.126.875	—	118.275	2.242.902
29 Mrt. '22	2.975.355	2.155.604	—	128.024	2.181.843

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking pers. 1)	Algem. Dekking pers. 2)
28 Mrt. '23	954.270	1.976.270	108.623	72,7	75,5
21 " '23	867.952	1.985.033	108.563	72,9	75,7
14 " '23	838.475	1.995.789	108.483	72,6	75,4
29 Mrt. '22	738.643	1.805.136	103.993	74,6	77,8

1) Verhouding totaalen goudvoorraad tegenover opesbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totaalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarom time deposits
21 Mrt. '23	777	11.750.078	1.388.286	15.433.556	3.923.152
14 " '23	777	11.722.896	1.443.401	15.463.705	3.891.274
7 " '23	777	11.634.927	1.403.014	15.340.982	3.855.553
22 Mrt. '22	805	10.892.672	1.256.746	13.694.699	3.132.921

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 16 April 1923.

Ook gedurende de achter ons liggende berichtswEEK heeft het algemeen aspect der buitenlandsche beurzen slechts geringe verandering ondergaan. Nu de hoogconjunctuur in de Vereenigde Staten verderen voortgang blijkt te hebben en de situatie in Europa zich meer en meer aan de bestaande verhouding begint aan te passen, is er ook slechts dan kans op ingrijpende verandering in de toestanden op de fondsenmarkten, indien er òf een einde komt aan de periode van industrieele bedrijvigheid aan de overzijde van den Oceaan, òf een oplossing wordt gevonden voor het Ruhrconflict. Hoewel beide mogelijkheden steeds bij de beurs-beschouwingen in acht worden genomen zijn zij nog niet zóó imminent, dat zij eenigen invloed van betekenis op het koerspeil hebben kunnen uitoefenen.

Voor al ten aanzien van den toestand in de Vereenigde Staten is men over het algemeen optimistisch gestemd gebleven, hoewel sommige kringen in het dunder worden van het geld reeds de eerste symptomen van een naderende crisis meenen te mogen ontdekken. Het is natuurlijk buiten kijf, dat een dergelijke crisis onvermijdelijk wordt, indien hetzelfde tempo van productie wordt volgehouden bij een voortduren der apathische houding van de Europeesche afzetgebieden, doch aan den anderen kant worde erop gewezen, dat de zeer groote achterstand, door den oorlog ontstaan, nog moet worden ingehaald en dat de Vereenigde Staten débouché's hebben gevonden, bijv. in Zuid-Amerika, die thans krachtig worden geëxploiteerd en die hoogstwaarschijnlijk door Europa niet terug gewonnen zullen worden. Bovendien is de productie, hoewel zeer sterk toegenomen, in vele gevallen nog niet gestegen tot het peil van vóór den oorlog; de ontwikkeling wordt geremd door de hooge loonen, die thans, wegens het ontbreken van een regelmatigen stroom van imigranten, aan de inheemsche en inheemsch geworven arbeiders betaald moeten worden. Teekenend is in dit verband wel de gestie van de American Woollen Company, die per 30 April aanstaande de loonen harer 45.000 arbeiders met 12½ pCt. heeft verhoogd, nadat die loonen in December 1920 met 22½ pCt. (de gewone vermindering toentertijd) waren verlaagd. Behalve wellicht een tactische zet tegenover de concurreerende ondernemingen, is hierin toch ook de noodzaak te ontdekken, teneinde zich te verzekeren tegen moeilijkheden met de werknemers. Die moeilijkheden bestaan dan ook in de Unie op dit oogenblik vrijwel niet. Het is derhalve niet anders dan natuurlijk, dat de beurs te Wallstreet een nog steeds zeer opge-

vekt voorkomen toont, ondanks waarschuwingen, die af en toe van ernstige zijde worden geuit. Slechts een tijdelijke inzinking is op enkele dagen hiervan het gevolg geweest; de ondertoon is doorgaans zeer vast gebleven. Vooral spoorwegwaarden hebben hiervan weder kunnen profiteren.

Van de Europeesche beurzen is de Parijsche markt bijna voortdurend opgevekt van toon geweest. De schermtusselingen — in politieke redevoeringen — tusschen de Fransche en Duitsche regeeringen hebben slechts weinig indruk op de markt gemaakt; men heeft langzamerhand geleerd zich alleen aan de feiten te storen en de uiterlijke verschijnselen te accepteren voor hetgeen zij ook werkelijk zijn: „windowdressing”. Nu zijn de feiten, in cijfers omgezet, stellig niet ongunstig voor Frankrijk te noemen, althans indien men niet alleen rekening houdt met de resultaten, voortvloeiend uit de bezetting van het Ruhrgebied. De beurs heeft echter van den aanvang af die Ruhr-occupatie niet gezien in het licht van de cijfers der steenkoolvoorziening; veeleer waren de imponderabiliën hier van veel grooter belang. En voor hetgeen de cijfers van den geleidelijken opbouw, van het herstel der door den oorlog aangerichte schade, betreft, is een gematigd optimisme zeer zeker gewettigd. Zoo zijn bijv. van de bijna 800.000 verwoeste woonhuizen, reeds meer dan 400.000 herbouwd; meer dan de helft der vernielde 85 hoog-ovens is reeds weder in bedrijf. De Fransche steenkool-productie is, dank zij het Moezel- en Saarbekken, in 1922 gestegen tot circa 42½ miljoen ton, of 3½ miljoen ton meer dan de productie van vóór den oorlog heeft bedragen. Er bestaat dus inderdaad alle reden om over den vooruitgang verheugd te zijn; de vermelde cijfers van de steenkool-productie stellen tevens in het licht, dat Frankrijk van de Ruhrkolen minder afhankelijk is, hoewel de verkoop dezer kolen natuurlijk een niet onaanzienlijke bron van inkomsten zou kunnen vormen. Waar bovendien de geldmarkt te Parijs ruim is gebleven en de wisselkoers vrij stabiel, bestond er goede belangstelling, niet alleen voor beleggingswaarden, doch ook voor aandelen in allerlei industrieele ondernemingen en voor petroleumwaarden.

Te Londen hebben zich geen gebeurtenissen van beteekenis voorgedaan. De beleggingsmarkt is bij voortdurend zeer vast gebleven, doch reageerde eenigszins tegen het slot der berichtswEEK in afwachting van het indienen der begroting. Men verwachtte wel, dat de cijfers op zich zelve gunstig zouden luiden, doch was sceptisch gestemd ten aanzien van het directe resultaat hiervan op een verlaging der belastingen, enz.

Te Berlijn heeft weliswaar nog geen nieuwe vloedgolf van koop-orders de overhand gekregen, doch het is wel duidelijk geworden, dat het groote publiek zich wederom tot de fondsenmarkt wendt. De toenemende inflatie van het ruilmiddel, hoewel het effect hiervan nog steeds kunstmatig wordt verborgen door het ingrijpen van de regeering in de markt voor buitenlandsche deviezen, begint in steeds wijder kringen opnieuw onrust te verwekken. Dientengevolge is men er toe overgegaan binnenlandsche industrieele aandelen weder als beleggings-object te beschouwen, zooals in het vorig overzicht hier ter plaatse reeds uitvoeriger werd uiteengezet. Weliswaar is een zeer sterke rijzing hierdoor ook in de afgelopen week nog niet veroorzaakt, doch de tendens heeft zich in opgaande richting bewogen en de omvang van den handel is vrij sterk toegenomen.

Typisch is het hier even stil te staan bij een beurs-centrum dat de beweging, die Duitschland op dit oogenblik nog ten volle medemaakt, reeds achter den rug heeft, n.l. Weene u. Overvlakkig beschouwd mogen Berlijn en Weenen zich schijnbaar in gelijke positie bevinden, omdat beide beursplaatsen voor het oogenblik kunnen rekenen met een stabiele eigen valuta, doch, waar het kunstmatige van de Duitsche stabilisatie aan alle kanten duidelijk te bemerken is, valt de vaste basis van de Oostenrijksche reconstructie sterk op. Te Weenen is het dan ook vertrouwen in de toekomst, dat de deposito's in de spaarbanken doet aanzwellen en dat de houding van de beurs zoo vast doet zijn. Voornamelijk bank-aandelen zijn hier gezocht, een deels wijl deze instellingen hun „goudwaarde” voor een groot deel intact hebben weten te houden (zij hebben hun middelen bijv. lang niet in gelijke mate als de Duitsche bankinstellingen vastgelegd in staatsobligaties) anderdeels wijl het buitenland groot interesse voor de betrokken aandelen aan den dag blijkt te leggen.

Ten onzent is de markt voor beleggingswaarden vast gebleven, hoewel de meeste koersen, vooral voor inheemsche staats-obligaties, een lichte reactie te aanschouwen hebben gegeven. Dit behoeft echter geen verwondering te wekken na de voor deze afdeling zeer krachtige koers-verheffing, die de voorafgaande weken hebben medegebracht en na de verkoopen, die plaats hebben gevonden, ten einde over te

gaan, tot ruiling in hooger rendement afwerpende dollarleeningen (Nederlandsch-Indische en andere dollar-obligaties). Buitenlandsche staatsfondsen waren slechts sporadisch gevraagd.

	9 Apr.	13 Apr.	16 Apr.	Rijzing of daling.
6 %/o Nederland 1922	102¼	102	101⅞	— ⅛
5 %/o „ 1918	92	91⅞	91⅞	— ⅛
4½ %/o „ 1916	93¼	92⅞	92⅞	— ⅞
4 %/o „ 1916	84⅞	84⅞	84⅞	— ⅞
3½ %/o „	74	74	74	
3 %/o „	65⅞	65⅞	65¼	+ ⅛
2½ %/o Cert. N. W. S.	54¼	54¼	54¼	+ ¼
7 %/o Oost-Indië 1921	103⅞	102⅞	102⅞	— ⅞
6 %/o „ 1919	99	98½	98½	— ⅞
5 %/o „ 1915	96¼	95½	95⅞	— 1⅞
4 %/o Oostenr. Kronenrente	1¼	—	—	
5 %/o Rusland 1906	5	4⅞	4⅞	— ⅞
4 %/o Rúbl. bij Hope & Co.	4⅞	—	4⅞	+ ⅞
4 %/o Japan 1899	69⅞	70⅞	72¼	+ 2⅞
5 %/o Brazilië 1895	52½	53	52⅞	— ⅞
8 %/o San Paulo 1921	97¼	97⅞	97⅞	+ ⅞
6 %/o Amsterdam 1920	101⅞	—	—	
7 %/o Rotterdam 1920	103⅞	103	103⅞	+ ⅞

De *aandeelenmarkt* heeft groote verbeteringen voor binnenlandsche industriële aandelen te aanschouwen gegeven. Weliswaar waren hier onderling groote verschillen aan te wijzen, doch over het algemeen is het niveau dezer afdeeling sterk verhoogd. Stimuleerend heeft o.a. gewerkt het feit, dat bij de jongste inschrijvingen voor groote constructiewerken de Nederlandsche ondernemingen aanmerkelijk lager dan de Duitsche hebben ingeschreven. Dit heeft een scherp licht geworpen op de mogelijkheden, die voor de Hollandsche industrie ook ten aanzien van andere landen weder beginnen te ontstaan.

Naast industriële waren *rubber-aandelen* zeer sterk gevraagd; in groote posten werden de aandelen van verschillende schakeering uit de markt genomen. Merkwaardig is hier wel dat de rijzing is aangevangen en doorgezet ondanks het feit, dat de rubberprijs zelf stabiel is gebleven. De jongste verslagen hebben echter in het licht gesteld, welke bezuinigingen tot nu toe zijn toegepast, waardoor de kostprijs sterk kon worden gedrukt. De winstmarge is dientengevolge bij den tegenwoordigen rubberprijs nog zoo groot, dat men ter beurze de te verwachten resultaten nog niet in het koersverschil verdisconteerd heeft geacht.

Suikerwaarden waren veel kalmer van toon, hoewel de ondergrond hier vast is gebleven. Hetzelfde kan worden geconstateerd van de *petroleum-afdeeling*. Alleen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum-aandelen hebben een uitzondering gevormd; deze waren vooral tegen het slot der

	9 Apr.	13 Apr.	16 Apr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	121	123	125	+ 4
Incasso Bank	94¼	95¼	95¼	+ ¼
Koloniale Bank	182	183¼	184	+ 2
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	143⅞	144⅞	144⅞	+ 1⅞
Rotterd. Bankvereniging...	93¼	—	94⅞	+ 1⅞
Amst. Superfosfaatfabriek...	43	—	—	
Van Berkel's Patent	45	50⅞	52	+ 7
Gouda Kaarsen	112	112½	113¼	+ 1¼
Holl. Draad- en Kabelfabriek	90¼	87¼	90	— ¼
Jurgens' Ver. Fabr. gew. aand.	70⅞	66⅞	68	— 2⅞
„ „ pr. aand.	75	72¼	72¼	— 2¼
Leerdam Glasfabrieken	41½	46	49½	+ 8
Philips' Gloeilampenfabriek	253⅞	262½	260	+ 6⅞
Vereenigde Blikfabrieken...	109¼	112½	114	+ 4¼
Vereen. Chemische Fabrieken	43	42¼	45	+ 2
Compania Mercantil Argent.	13	15	14¼	+ 1¼
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	194⅞	194¼	196¼	+ 1⅞
Handelsver. Amsterdam	488¼	487¼	492½	+ 4¼
Handelsverg. Reis & Co.	28	32	33	+ 5
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	192	190	191½	— ½
Linde Teves & Stokvis	80⅞	85	84¼	+ 3⅞
Tels & Co's Handel-Mij.	7	8	9½	+ 2½
Redjang Leborg Mij.	102⅞	98	100	+ 2⅞
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	119⅞	125	130	+ 10⅞
Kon. Petroleum-Mij.	400¼	396	403	+ 2¼
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	36¼	36	35¼	— 1
Amsterdam-Rubber-Mij.	166¼	171¼	175¼	+ 8¼
Nederl.-Rubber-Mij.	77¼	81	82¼	+ 5¼
Oost-Java-Rubber-Mij.	259	255	257	— 2
Deli-Batavia Tabak Mij.	344	350	353¼	+ 9¼
Deli-Maatschappij	304	309¼	309¼	+ 5¼
Senembah-Maatschappij ...	345¼	346¼	345¼	+ ¼

berichtsperiode zeer vast van toon in verband met geruchten omtrent een bevredigend dividend op de aandelen Astra Romana.

Ook *bank-aandelen* waren iets beter van stemming, ondanks de lagere dividenduitkeeringen van sommige instellingen.

Tabaks-aandelen vast, doch zonder groote omzetten. De belangstelling voor deze afdeeling is sterk ingekrompen.

De *scheepvaartmarkt* was iets levendiger en de meeste soorten konden zich dan ook in koers herstellen. Vooral Indische lijnen waren gevraagd; ter beurze rekent men op een dividend door deze ondernemingen uit te keeren. Voor het overige heeft de lichte verbetering op de vrachtenmarkt stimuleerend gewerkt.

	9 Apr.	13 Apr.	16 Apr.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	114¼	110¼	113¼	— 1¼
„ „ „gem.eig.	102¼	103	103½	+ ¼
Hollandsche Stoomboot-Mij.	26¼	32¼	32¼	+ 5⅞
Java-China-Japan-Lijn	95¼	92	93	— 2¼
Kon. Hollandsche Lloyd ...	4⅞	4⅞	4⅞	— ¼
Kon. Ned. Stoom-Mij.	75	77½	79¼	+ 4¼
Konink. Paketvaart-Mij. ...	109¼	111¼	111	+ 1¼
Maatschappij Zeevaart	65	—	—	
Nederl. Scheepvaart-Unie ...	114¼	117¼	118¼	+ 3⅞
Nievelt Goudriaan	111	113¼	111	
Rotterdamsche Lloyd	131	134¼	135	+ 4
Stoomv.-Mij. „Nederland” ...	142	151	152	+ 10
„ „ „Noordzee” ...	42	—	41¼	— ¼

De *Amerikaansche* afdeeling was alleen voor beleggingswaarden ietwat bewogen; aandelen bleven rustig en eerder eenigszins in reactie.

	9 Apr.	13 Apr.	16 Apr.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	67⅞	65¼	67⅞	+ ⅞
Anacoda Copper	106¼	103⅞	104½	— 1¼
Studebaker Corp.	127¼	127	125¼	— 1¼
Un. States Steel Corp.	109¼	108⅞	108¼	— ½
Atchison Topeka	104⅞	—	106⅞	+ 2
Erie	12	12¼	12½	+ ½
Southern Pacific	95¼	93	95	— ¼
Union Pacific	142¼	142	142½	+ ¼
Int. Merc. Marine orig. gew.	11¼	10⅞	11	— ¼
„ „ „ „ pref.	42⅞	41⅞	39⅞	— 2¼

1) ex. div.

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie 3½ pCt.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

17 April 1923.

De verbeterde vraag voor tarwe in Europa, waarover wij in ons vorig overzicht schreven, hield ook in de afgelopen week aan. In de eerste plaats is het de werkelijke behoefte, die deze vraag doet ontstaan en de betrekkelijk geringe verschepingen der laatste weken maken het begrijpelijk, dat er zich hier en daar een tekort deed gevoelen. De afgelopen week waren de verschepingen wederom groter, doch, vooral ook in verband met de nu sterk afnemende aanvoeren der Europeesche tarwe, niet groter dan de geschatte behoefte. Behalve door de statistische positie, wat betreft de spoedig beschikbare hoeveelheid, werd de kooplust nog aangewakkerd door de oogsterichten uit Noord-Amerika. Men moge nog steeds van oordeel zijn, dat bij gunstig weer de Noord-Amerikaansche oogst van wintertarwe nog aardig terecht kan komen, het feit, dat nog steeds de wekelijkse weerberichten in zooverre minder gunstig zijn, dat in een belangrijk gebied maar aldoor te weinig regen wordt gemeld, laat niet na indruk te maken. Ook het oogstrapport van Washington, waarbij de stand der wintertarwe op 1 April op 75,2 wordt geschat tegen 78,4 een jaar tevoren en op 84,1 als gemiddelde der laatste tien jaar, maakte de stemming in Europa vast. Wij wezen er de vorige week reeds op, dat het weer sedert 1 April in de Staten niet gunstig geweest is. Deze toestand is niet verbeterd tot nu juist berichten van regen uit Kansas binnenkomen, die dan ook niet nagelaten hebben de prijzen te beïnvloeden. Nadat de Mei-termijn te Chicago van 9 tot 14 April gestegen was van 78½ tot 80¼ is de slotkoers op 10 April 79¼. Afgewacht zal natuurlijk moeten worden of deze betere weerberichten zullen aanhouden. Overigens zou na de lange reeks van goede oogsten van wintertarwe eindelijk een slechte oogst niet geheel onverwacht komen. Daarbij komt, dat ook Australië over droogte begint te klagen, en ofschoon een veranderde weersgesteldheid, indien die spoedig mocht intreden, in dat land nog veel goed zou kunnen doen, neemt dit toch niet weg, dat op het

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei
14 Apr. '23	126 ¹ / ₈	80 ⁷ / ₈	46 ¹ / ₈	11,95	8,75	22,60
7 „ '23	123	77 ¹ / ₈	45 ⁷ / ₈	11,85	8,70	21,90
14 Apr. '22	134	60	37 ³ / ₈	13,60	8,30	21,20
14 Apr. '21	135	55 ⁵ / ₈	36 ³ / ₈	16,30	8,50	13,50
14 Apr. '20	285	167 ³ / ₈	95 ⁵ / ₈	20,75	10,55	28,45
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₈	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	16 April 1923	9 April 1923	17 April 1922
Tarwe*	13,3%	13,3%	15,75
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,—	11,10	13,75
Mais (La Plata)	220,—	217,—	239,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	192,—	187,—	222,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	10,90	10,50	12,80
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	11,25	11,50	16,85
Lijnzaad (La Plata) ... ³⁾	470,—	456,—	455,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G.
*) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8/14 April 1923	Sedert 1 Jan. 1923	Overeenk. tijdvak 1922	8/14 April 1923	Sedert 1 Jan. 1923	Overeenk. tijdvak 1922	1923	1922
Tarwe	11.654	216.559	209.073	3.781	17.811	23.077	234.370	232.150
Rogge	5.818	142.690	9.203	—	435	—	143.125	9.203
Boekweit	—	3.975	7.949	—	—	—	3.975	7.949
Mais	5.857	199.503	324.993	—	31.802	53.253	231.305	378.246
Gerst	1.963	46.009	33.143	—	4.127	2.505	50.136	35.648
Haver	502	25.473	24.002	—	533	50	26.006	24.052
Lijnzaad	1.719	42.233	44.914	6.701	41.147	41.579	83.380	86.493
Lijnkoek	4.155	63.983	53.365	—	—	1.237	63.983	54.612
Tarwemeel	2.669	21.984	15.693	—	3.377	2.897	25.361	18.590
Andere meelsoorten	55	555	3.987	—	—	1.460	555	5.447

oogenblik de vooruitzichten der nieuwe oogsten van de groote exportlanden niet bepaald gunstig zijn. Weliswaar geldt dit niet voor Argentinië, waar de bewerking van het land onder gunstige omstandigheden plaats vindt, maar aangezien aldaar de oogsten nog niet zijn uitgezaaid, heeft dit, zooals vanzelf spreekt, nog niet veel invloed. In Europa zelf evenwel zijn de berichten over het algemeen zeer gunstig en de vooruitzichten zijn voorloopig wel van dien aard, dat men op aanmerkelijk betere oogsten dan verleden jaar mag rekenen. Doch ook voor deze voorspelling is het nog wel wat vroeg en trouwens, indien men inderdaad geen betere oogsten mocht verwachten dan verleden jaar, dan zou het er inderdaad met de voorziening met broodgraan van Europa minder gunstig beginnen uit te zien.

De importbehoefte van Europa zijn tot nu toe kleiner geweest dan men over het algemeen geschat heeft, doch van het zeer groote overschot dat men berekende dat er zou zijn, bemerkt men toch niet veel. Zoowel Canada als Argentinië hebben tot nu toe op zeer ruimen schaal geëxporteerd; — de verschepingen van dit laatste land zullen ongetwijfeld vrij spoedig moeten afnemen — maar voortdurend zeer terughoudend zijn de Vereenigde Staten geweest en toch krijgt men niet den indruk, dat de voorraden in dat land zoo overweldigend zijn. Ongetwijfeld is de zichtbare voorraad groot, aanmerkelijk grooter dan een jaar geleden, maar voor een land met het aantal inwoners der Vereenigde Staten, heeft een zichtbare voorraad van ruim 50.000.000 bushels (circa 1¼ miljoen tons) nu niet zoo'n onverweldigende betekenis. De voorraden nog aanwezig bij de boeren worden niet bijzonder ruim geschat en daar ook de onzichtbare voorraden waarschijnlijk niet grooter dan gewoonlijk zijn, neemt men vrij algemeen aan, dat de consumptie dit jaar grooter geweest is, iets wat men met de periode van algemeen voorspoed, die men in Amerika doormaakt, in verband brengt.

Nadat verschillende landen van het Europeesche Continent waren voorgegaan, zijn ook de Engelsche markten gevolgd en de omzet was in de afgelopen week levendig.

In rogge bleef ook deze week eenige omzet; waarschijnlijk köcht Deutschland weer van Rusland, doch ook Noord-Amerikaansche rogge vond op het Continent, zij het dan ook in verminderde mate, koopers.

Ook in mais bleef de zeer vaste stemming gehandhaafd, vooral gedurende de eerste dagen van de berichtperiode. Daarna zijn de prijzen iets gedaald, in sympathie met Noord-Amerika, aangezien Chicago op 16 April sluit op 79½ tegen 80½ aan het slot van den vorigen marktdag. Aangezien op 9 April de notering 78½ was, is ten slotte de notering toch nog hooger. Ook van dit artikel bestaat er een vrij groote zichtbare voorraad in de Vereenigde Staten, doch in tegenstelling met tarwe neemt die nu regelmatig af. Amerika neemt dan ook alle allures aan de nog overgebleven voorraden gemakkelijk zelf te kunnen consumeren, zoodat het buitenland slechts mais zal kunnen kopen, indien het de zeer hooge prijzen wil inwilligen.

Aangezien de verschepingen van La Plata mais nog steeds gering bleven, bleven ook de prijzen voor La Plata mais in de meeste Europeesche landen voor spoedige levering goed gehandhaafd. De laatste lading La Plata mais, die nog aan de markt was, werd verkocht tot een goeden prijs; na eenige aarzeling destineerde de koper haar naar Belfast. Zoowel in Antwerpen als in Rotterdam is de vraag voor La Plata mais gering. Hetzelfde geldt voor de meeste Engelsche markten, zoodat niettegenstaande de kleine aanvoeren, de prijzen niet naar verhouding gestegen zijn.

De verschepers van Argentinië gaan voort op kleine schaal mais van den nieuwen oogst te verschepen. Voor deze partijen zijn er tot nog toe steeds grif koopers geweest. Gisteren werden er plotseling berichten van regenval in Argentinië gemeld, doch de termijnmarkt sluit ten slotte bijna op dezelfde prijzen van den dag te voren. Vergeleken bij een week geleden zijn de noteringen evenwel 15 centavo's hooger. April Buenos Aires sluit namelijk op 9.30 tegen 9.15 en Mei op 8.75 tegen 8.60. Ook voor aflading April/Mei en Mei/Juni en verdere maanden was er af en toe vraag en de prijzen gingen ook hiervoor hooger. Ook werden weder een aantal zaken gedaan in verschillende soorten Zuid-Afrikaansche mais op diverse termijnen, ofschoon de omzet wel wat geringer was dan de vorige week.

Hoewel Zuid-Afrika geleidelijk zijn limites verhoogde, krijgt men toch wel den indruk, dat dat land over een zeer groot export-surplus beschikt, doch waar Europa gedurende den a.s. zomer Noord-Amerika bijna geheel zal moeten missen als uitvoerland, zal ongetwijfeld de Zuid-Afrikaansche mais gemakkelijk opgenomen kunnen worden.

De toestand is wat gerst betreft vrijwel onveranderd bij een week te voren. Op het Continent bleven Donau-gerst en Russische gerst de hoofdschotel. Amerikaansche gerst wordt slechts in betrekkelijk geringe hoeveelheden verhandeld. De prijzen der eerstgenoemde soorten zijn den laatsten tijd aanmerkelijk vaster, doch in verband met het groote prijsverschil met mais, is het niet te verwonderen, dat de aanvoeren gemakkelijk opgenomen worden. Engeland köopt meer andere soorten gerst, doch in betrekkelijk geringe hoeveelheden.

Haver. Ook in haver was de handel levendig, vooral in Engeland. De prijzen der meeste soorten konden niet onaanzienlijk verbeteren.

Over het algemeen bleef de lijnzaadmarkt zeer vast gestemd. Wegens goede vraag voor olie kochten de fabrikanen in Europa op tamelijk ruime schaal; later in de week werd de stemming trager, vooral ook toen de betrekkelijk ruime verschepingen van Indië bekend werden. Ongetwijfeld heeft de zeer urgente vraag voor lijnzaad ten gevolge gehad, dat ook Indië vroeg met zijn nieuwen oogst zal afkomen. Alles hangt nu af van de consumptie in Noord-Amerika, die tot nog toe alle berekeningen overtroffen heeft. De notering van lijnzaad in Duluth ging dagelijks met sprongen omhoog om ten slotte op 16 April niet ongevoelig lager te sluiten. Buenos Aires sluit op 16 April

voor de maand Mei op 22,30 tegen 22,55 een week tevoren.

Markten in Nederland. Ook in de afgelopen week bleef er goede vraag voor tarwe, ofschoon in vele gevallen de houders de prijzen meer verhoogden dan de kopers wenschten te betalen.

De locale vraag voor maïs was traag; wel werd er van den voorraad nog een hoeveelheid afgewerkt, doch de consumptie kocht slechts schoorvoetend. Nieuwe zaken kwamen slechts in geringe mate tot stand. De locale voorraad La Platamais verminderde geleidelijk. Het feit, dat 1500 ton Zuid-Russische maïs c.f. Rotterdam verkocht werden, bracht eenige sensatie teweeg. Biedingen op verdere hoeveelheden bleven tot nog toe onbeantwoord. Gerst steeg geleidelijk in prijs met een regelmatige vraag.

Lijnzaad was zeer levendig, doch ten gevolge van teruglopende prijzen van olie en aarzelende Argentijnsche markten eindigde de markt in een kalmen toestand.

SUIKER.

..NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.f.	
			Junijuli	April/Mei	
12 Apr. '23	f 39 ⁷ / ₁₆	Sh. 67/3	Sh. 27/9	Sh. 35/6	\$ cts. 7,66
5 " '23	„ 37 ⁵ / ₁₆	66/3	26/9	33/-	7,41
12 Apr. '22	„ 23 ⁹ / ₁₆	53/-	18/3	20/6	3,86
12 Apr '21	„ —	72/-	42/-	39/-	6,02
4 Juli '14	„ 11 ¹⁸ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

In Amerika bleven de noteeringen behoudens eenigen vooruitgang voor Spot Centrifugals, welke op d.c. 7,53 openden en d.c. 7,66 sloten, nagenoeg hetzelfde. Er kwamen weder flinke afdoeningen tot stand, o.a. in Braziliaansche suiker, najaar verscheping. De stemming van de markt blijft zeer vast, temeer waar van verschillende zijden de ramingen voor den Cubaogst op eenen aanmerkelijk kleineren oogst dan verleden jaar wijzen. De ramingen op zichzelf loopen echter nog te zeer uiteen om een betrouwbaar cijfer te geven. Zoo schat het Cubaansche Gouvernement den oogst op maximum 3.735.000 tons, doch voegt daaraan toe, dat wellicht slechts 3.500.000 tons geproduceerd zullen worden. Hierbij dient echter in het oog te worden gehouden, dat volgens Willett & Gray de totale productie tot 12 April reeds 2.640.000 tons bedroeg tegen 2.181.000 tons verleden jaar, welk verschil eenigszins verklaard kan worden doordat de oogst dit jaar bijna een maand vroeger begon.

De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1923 tons	1922 tons	1921 tons
Weekontvangsten 7 April ..	122.568	189.068	170.480
Tot. ontv. 1 Dec-7 April ..	2.245.285	1.633.641	1.725.891
Aant. werkende fabrieken .	161	185	196
Weekexport 7 April	98.464	137.419	95.206
Tot. 1 Jan.-7 April	1.567.495	953.174	873.774
Tot. voorraad op 7 April ..	677.796	979.842	898.456
Export ouden oogst	—	39.326	—

Latere berichten vermelden, dat 40 fabrieken thans afgemalen zijn met eene productie van ruim 100.000 tons minder dan verleden jaar.

In Engeland hebben raffinadeurs hunne prijzen weer eenige malen verhoogd met 6 d. resp. 1 sh. Eenige ladingen Cubasuiker werden tot ongeveer sh. 29/6 c.f. naar Engeland verkocht, terwijl ook in Juni/Juli-afschep van Java het een en ander met raffinadeurs afgesloten werd. Ook interesseert Engeland zich voor bietsuiker uit den volgende oogst en kwam o.a. met Tsjechoslowakije tot zaken.

Op Java bleef de markt zeer vast en liepen de prijzen in de tweede hand nog wat op bij niet onbelangrijke transacties. Ook werden eenige restanten uit oogst 1923 door de V. I. S. P. afgedaan. Van oogst 1924 zijn thans ongeveer 5³/₄ miljoen picols verkocht.

In overeenstemming met de overige wereldsuikermarkten was de stemming hier te lande reeds dadelijk bij opening vast en deze stemming bleef door het steeds hooger aikomen van New York gehandhaafd. Zoowel voor vroege als voor najaars-leveringen bestond veel belangstelling. April/Juni werd tot pl.m. f 40 en hooger en Augustus van f 37¹/₄ tot f 37,87¹/₂ verhandeld, terwijl October f 30 tot f 30,62¹/₂ noteerde en prijzen voor November/December zich tot f 28,37¹/₂ f 29 konden herstellen. Wegens realisaties sloot de markt in eene eenigszins flauwere stemming met prijzen als volgt:

April/Juni	f 39,50
Augustus	„ 37,37 ¹ / ₂
November/December ..	„ 28,87 ¹ / ₂ f 29

De weekomzet bedroeg 13.000 tons.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	14 Apr. '23	7 Apr. '23	29 Mrt. '23	13 Apr. '22	14 Apr. '21
New York voor Middling ..	28,75 c	30,— c	28,85 c	17,75 c	12,— c
New Orleans voor Middling	28,63 c	29,50 c	28,50 c	16,50 c	11,— c
Liverpool voor Fy Middling	16,05 d ¹	15,98 d ²	14,90 d	10,38 d	7,94 d

¹) 13 April '23. ²) 6 April '23.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 14 April '23	Overeenkomstige perioden	
		1921-'22	1920-'21
Ontvangsten Gulf-Havens..	4337	2623	3985
„ Atlant.Havens	1057	1406	1179
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1225	1210	1299
„ „ 't Vasteland.	2910	3291	2596
„ „ Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	14 April '23	14 April '22	15 April '21
Amerik. havens.....	545	1004	1418
Binnenland.....	658	1078	1540
New York	57 ¹	77	125
New Orleans	164 ¹	270	395
Liverpool	862	897	963

¹) 7 April '23.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
14 April 1923	970.000	23.500	1.681.000	23.400	5 ²³ / ₃₂
7 „ 1923	1.025.000	22.875	1.739.000	23.500	5 ¹⁷ / ₃₂
31 Mrt. 1923	¹)	¹)	¹)	¹)	¹)
14 April 1922	²)	²)	²)	²)	²)

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
14 April 1923 ...	7.000	2.325.000	54.000	6.194.000
14 April 1922 ...	30.000	3.314.000	122.000	6.918.000

¹) Gesloten. ²) Feestdag.

RUBBER.

De markt was deze week zeer flauw gestemd en er is nagenoeg niets omgegaan.

Prijzen konden zich niet handhaven en brokkelden langzamerhand af.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe April	91 ct.	91 ct.
„ „ Mei/Juni ..	92 ¹ / ₂ „	92 ¹ / ₂ „
„ „ Juli/Sept... ..	94 „	98 „
Smoked Sheets April	93 „	91 „
„ „ Mei/Juni..	93 ¹ / ₂ „	92 ¹ / ₂ „
„ „ Juli/Sept. ..	95 ¹ / ₂ „	98 „

16 April 1923.

COPRA.

De markt was aanvankelijk vast gestemd, doch toen fabrikanten verder geen interesse toonden, liepen de prijzen plotseling sterk terug.

Het slot is vaster op de volgende prijzen:

Java f.m.s. stoomend	f 37,12 ¹ / ₂
Java f.m.s. Februari/April.....	„ 36,75
Java f.m.s. Maart/Mei	„ 36,50
Java f.m.s. April/Juni.....	„ 36,25

16 April 1923.

NETTEN EN OLIËN.

(Ontleend aan „Cerealia“).

Katoenolie. Zoowel Amerikaanse als Engelse katoenolie was in de afgelopen week vast gestemd. In Amerikaanse katoenolie werd, zooals reeds lang het geval is, niets ondernomen. In Engelse boter- en zeepolie gingen kleinigheden om, terwijl afladingsofferten van Engeland, zoowel voor directe als latere levering, schaarsch en hoog gesteld waren.

Sojaolie. In verband met de hooge lijnolieprijzen, was sojaolie in de afgelopen week vast gestemd en werden er in de verschillende posities talrijke posten afgedaan. Speciaal de zachte zeep-industrie was voor sojaolie aan de markt.

Cocosolie. Zoowel import- als inlandsche kwaliteiten waren in de afgelopen week vast en konden goede prijsverbeteringen boeken. Importkwaliteiten werden echter weinig gevraagd, terwijl de inlandsche in hoofdzaak door de tweedehand afgedaan werd. Geraffineerde cocosolie bleef tegenover ruwe nog vrij goedkoop aangeboden.

Palmolie. Nadat in het begin der week palmolie langzaam afbrokkelde, kon deze zich later herstellen en eindigde de week met regelmatig oplopende prijzen. Verschillende flinke posten werden toen, ook voor Nederlandse rekening, afgedaan.

Palmpittenolie. In de positie van deze olie kwam geen verandering.

Vetzuren. Zachte sootten met oplopende prijzen, waartegen alles uit de markt werd genomen. Cocos- en gemengde vetzuren stil, met onveranderde prijzen.

Oleo oil. Zeer vast. Extra's op April-aflading tot f 82,—, directe aflading tot f 83,— gedaan. Extra's werden genoteerd f 82/84, tweede soorten f 76½, alles prompte aflading. Loco tweede soorten f 76,—, loco derde soorten f 68,—.

Premier Jus. Zeer vast. Groote posten Zuid-Amerikaanse Extra's op April/Mei-aflading tot f 57,—, tweede soorten tot f 55½ afgedaan. Verder werden eerste soorten genoteerd op f 58/53½, tweede soorten op f 56½. Loco La Plata no. 1 f 58,—, no. 2 f 55½ en no. 3 f 54,—.

Stoomende Noord-Amerikaanse Extra's f 79,—; stoomende Zuid-Amerikaanse Extra's f 57,—, tweede soorten f 55½. Loco Kratten La Plata II f 57,—, in de tweedehand La Plata I f 56,—; stoomende Kratten La Plata f 58,—.

Stearine. Loco Noord-Amerikaanse no. I f 65,—; aflading Noord-Amerikaanse no. I f 65,—.

Eetbaar rundvet. Stoomend in kisten La Plata f 50,—.

Cooking fat. Loco La Plata f 53,—.

Technische talk. Loco Zuid-Amerikaanse no. 2 f 46,—, aflading Zuid-Amerikaanse no. 1 f 51,—.

Neutrallard. Loco gedaan tot f 81,—. Op aflading werd een en ander gedaan tot f 80¼ en verder op f 81,— gehouden. Stoomend Choice f 82/83.

Pure Lard iets vaster. Aanvankelijk op aflading tot \$ 28¼ gedaan, doch werd later \$ 29½ betaald, alles kisten. Loco kisten noteert f 75,—.

Spek stil. Op aflading werd genoteerd:

Short fat backs	10/12	25¼
„	12/14	26½
„	14/16	27½
„	16/18	27½
„	20/25	30,—

Katoenolie stil. Engelse boterolie f 63,—. Goede kwaliteit Engelse olie f 57/58; stoomende Engelse katoenolie f 58,—.

Geraff. Cocosvet hooger. Prompte levering f 62,— f.o.b. binnenland.

Geraff. Sojaolie. Prompte levering f 59,— f.o.b. binnenland.

Palmpittenvet. Prompte aflading van Engeland £ 51.1/5 c.i.f. Rotterdam.

Arachideolie. April aflading van Engeland £ 53.7. c.i.f. Rotterdam.

Ruwe Cocosolie. Loco inlandsche f 56,—. 14 April 1923.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
16 April 1923	73.10/-	81.2½/-	214.2/6	27.7/6	35.—
9 „ 1923..	73.5/-	82.5/-	213.17/6	27.17/6	33.17/6
5 „ 1923..	75.12/6	83.5/-	219.2/6	28.5/-	36.2/6
26 Mrt. 1923..	73.7/6	82.5/-	216.15/-	27.15/-	35.17/6
18 April 1922..	59.2/6	65.10/-	152.17/6	22.15/-	26.15/-
20 Juli 1914..	16.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De thuishkomende markten zijn alle vaster, waarvan door de booten, welke toevallig in gunstige positie zijn, wordt geprofiteerd.

De vrachten van La Plata zijn opgelopen tot 28/3 met 6 d. reduction voor April-belading van niet boven San Lorenzo naar U. K. Continent met opties Middellandsche Zee, Portugal, Scandinavië enz. De beschikbare ruimte schijnt aan het afnemen te zijn, zoodat misschien nog wel hoogere vrachten zullen volgen.

Door de staking in Wales en de groote moeilijkheden verbonden aan het beladen aldaar, waardoor schepen meerdere weken liggen te wachten, gaan de booten slechts langzaam uit; hetgeen een verdere schaarschte in de hand werkt. Voor latere posities zijn de thuishkomende vrachten van La Plata dan ook vast. Voor een handige Juli/Augustusboot is 27/6 betaald.

Ook van Noord-Amerika is graan bevracht tegen hoogere cijfers, echter niet naar Antwerpen-Hamburg range. Van de Northern range naar West-Italië is 21 cts. betaald en van Montreal naar dezelfde bestemming 23 ct. naar 1 en 23½ ct. naar 2 havens.

De vraag naar ruimte voor steenkolen en cokes van Noord-Amerika naar Europa is minder groot, doch in de afgelopen week werden nog meerdere booten bevracht tegen \$ 3,50 voor kolen en \$ 5,75 voor cokes naar West-Europa voor April-belading.

Van Cuba werd een lading suiker afgesloten naar de gebruikelijke havens in Engeland tegen 23/-.

De thuishkomende vrachten van Indië zijn ook vast en van Bombay werd 31/3 on d. w. betaald voor een April/Mei boot en 32/6 voor een April-boot.

Van Java werden 2 booten afgesloten met suiker naar Europa tegen 35/- met optie Vereenigde Staten 37/-.

Zooals reeds gezegd, is de vertraging in de Engelse kolenhavens zeer groot en uitgaande bevrachtingen vinden in beperkte mate plaats tegen lagere vrachten. Naar La Plata zijn de vrachten het sterkst gedaald in verband met de oplopende thuisvrachten en wel tot 13/6. Naar Port-Said is 12/- betaald.

De prijs van bunkers blijft nog steeds zeer hoog, waardoor het uitzenden van booten zeer wordt bemoeilijkt.

17 April 1923.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
9-14 April 1923	—	17/- ²	11 c ¹	2/4½	27/3	27/3
3-7 „ 1923	—	17/3 ²	11 c ¹	2/4½	25/3	25 3
10-15 April 1922	—	—	12 c ¹	4/3	26/3	26 3
11-16 April 1921	—	—	6/6	6/6	41/-	41/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
9-14 April '23	7/-	11/-	12/3	13/6	6/3	7/3
3-7 „ '23	7/6	11/3	12/-	14/6	5/6	7/3
10-15 April '22	6/6	13/-	14/3	17/6	5/3	8/3
11-16 April '21	—	—	—	—	—	—
Juli 1914	fr. 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

¹) Amer. cents p. 100 lbs. ²) per ton d.w.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar. Overige noteringen per ton van 1015 KG.

RIJNVAART.

Week van 9—14 April 1923.

De aanvoeren van zeezijde waren gering. Scheepsruimte in alle soorten ruimschoots beschikbaar. De waterstand bleef stationnair. Naar den Bovenrijn werd op 2,10 M. afgeladen.

Ertsvracht naar de Ruhrhavens bedroeg f 0,50 met ¼ lostijd, f 0,60 met ½ lostijd, met liggeld voor oponthoud gedurende de reis 1½ à 1¾ cts. per ton en per dag.

Daghuur naar de Rijstations voor Hollandse schepen 2 cts. per ton en per dag.

Het sleeploon was genoteerd volgens het 65 cts. tarief.

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 Maart 1923

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeerd	f	1.720.800,—
Deelneming in de firma's: B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen; B. W. BLIJDENSTEIN Jr. te Enschede; LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.985.000,—, waarvoor in geld gestort		6.435.000,—
waarvoor effecten gedeponeerd	f	1.550.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 9.431.901,25 waarvoor in geld gestort		6.994.701,25
waarvoor effecten gedeponeerd	"	2.437.200,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruik'	"	30.901.350,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	37.888.550,—
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen	"	23.387.479,76
Saldo's bij Bankiers:	"	53.411.092,46
beschikbaar voor eigen gebruik	f	4.889.182,76
voor rekening van derden	"	10.305.356,42
Prolongatiën gegeven	"	15.194.539,18
Eigen Effecten en Syndicaten	"	11.430.490,—
Credietvereniging	"	9.623.184,21
Af: loopende Promessen	f	64.984.339,72
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Crt. f 51.901.220,36 Af: loopende Promessen	"	9.084.000,—
Voorschotten op Consignatiën	"	55.900.339,72
Gebouwen	"	50.241.220,36
	"	3.076.027,44
	"	4.460.874,38
Totaal	f	279.764.298,76

CREDIT

Kapitaal	f	35.500.000,—
Reservefonds	"	8.200.613,62
Buitengewone Reserve	"	1.000.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging	"	5.963.467,50
Reserve Credietvereniging	"	3.425.259,47
Aandeelhouders voor gedeponoord als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:		f 54.089.340,59
Effecten	f	1.705.200,—
Contanten	"	15.800,—
in Leen-Depot Effecten	"	36.183.350,—
Contanten	"	1.024.200,—
Totaal Effecten	"	37.888.550,—
Totaal Contanten	"	1.039.800,—
Zieken- en Pensioenfonds	"	1.783.871,83
Deposito's	"	42.954.592,46
Prolongatie-Deposito's	"	3.021.900,—
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen	"	15.256,51
Saldi Rekeningen Courant	f	85.199.814,12
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	10.305.356,42
" " " Credietvereniging	"	5.604.866,98
De Nederlandsche Bank	"	101.110.037,52
Te betalen Wissels	"	7.319.992,46
Diverse Rekeningen	"	26.653.259,10
	"	3.887.698,29
Totaal	f	279.764.298,76